

อภิธาน์นทาการ

สัญญาเลขที่ R2555C061

สำนักหอสมุด

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

การประยุกต์ใช้หลักคำสอนทางศาสนาในการดำเนินชีวิตของเยาวชนไทย

ชไมพร กาญจนกิจสกุล

ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา
คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
วันลงทะเบียน 19 ก.ค. 2556
เลขทะเบียน 16337375
เลขเรียกหนังสือ 2 B0

4570

.L5

พ.ค. 55

2556

สนับสนุนโดยกองทุนวิจัยมหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

กิตติกรรมประกาศ

รายงานการวิจัยเรื่อง “การประยุกต์ใช้หลักคำสอนทางศาสนาในการดำเนินชีวิตของเยาวชนไทย” ในครั้งนี้ สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดีโดยการสนับสนุนทุนการวิจัยจากงบประมาณรายได้มหาวิทยาลัยนเรศวร ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2555 และการให้ความอนุเคราะห์ที่ใช้ข้อมูลโครงการสำรวจสภาวะทางสังคมและวัฒนธรรม พ.ศ. 2551 จากสำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ซึ่งผู้วิจัยใคร่ขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมาไว้ ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยขอขอบคุณเจ้าหน้าที่ผู้ประสานงานวิจัยทุกท่านทั้งในระดับคณะและมหาวิทยาลัย ที่ได้ให้การสนับสนุนด้านการติดต่อประสานงานและอำนวยความสะดวกในการทำงานวิจัยในครั้งนี้ และท้ายสุดนี้ ผู้วิจัยใคร่ขอขอบคุณผู้สร้างสรรค์ผลงานที่เกี่ยวข้องทุกท่านที่ได้สร้างสรรค์งานอันมีคุณค่า อันเป็นฐานความคิดในการต่อยอดองค์ความรู้และการสร้างสรรค์ผลงานวิจัยชิ้นนี้จนสำเร็จลุล่วงได้เป็นอย่างดี

ชไมพร กาญจนกิจสกุล
ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา
คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

การประยุกต์ใช้หลักคำสอนทางศาสนาในการดำเนินชีวิตของเยาวชนไทย

ชไมพร กาญจนกิจสกุล*

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของการศึกษานี้มี 2 ประการ คือ เพื่อศึกษาการประยุกต์ใช้หลักคำสอนทางศาสนาในการดำเนินชีวิตของเยาวชนไทย และเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างในคุณลักษณะด้านปัจเจกบุคคล เศรษฐกิจ-สังคม และสิ่งแวดล้อมต่อการประยุกต์ใช้หลักคำสอนทางศาสนาในการดำเนินชีวิตของเยาวชนไทย

แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาได้จากโครงการสำรวจสภาวะทางสังคม วัฒนธรรม และสุขภาพจิต พ.ศ. 2551 ดำเนินการโดยสำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และได้ร่วมมือกับกรมสุขภาพจิต สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ จัดทำการสำรวจสุขภาพจิต ซึ่งโครงการสำรวจดังกล่าวเก็บรวบรวมข้อมูลในช่วงเดือนตุลาคม 2551 กลุ่มตัวอย่างในการศึกษา ได้แก่ เยาวชน ซึ่งเป็นบุคคลสัญชาติไทยอายุ 15-24 ปี และเคยประสบปัญหาชีวิตหรือปัญหาการทำงานในรอบปีที่แล้ว มีจำนวนทั้งสิ้น 2,306 คน สถิติที่ใช้ ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบไคสแควร์

ผลการศึกษา พบว่า เกือบครึ่งหนึ่ง คือ ร้อยละ 47.5 ของกลุ่มตัวอย่าง มีการประยุกต์ใช้หลักคำสอนทางศาสนาในการดำเนินชีวิตเป็นบางครั้ง รองลงมา ได้แก่ ไม่ค่อยบ่อย และบ่อยมาก คิดเป็นร้อยละ 26.6 และ 25.9 ตามลำดับ นอกจากนี้ กลุ่มตัวอย่างที่มีคุณลักษณะแตกต่างกันในด้านเพศ ค่านิยมในพฤติกรรมเชิงสร้างสรรค์ ความเคร่งทางศาสนา ระดับการศึกษาสูงสุด ศาสนาที่นับถือ ภูมิภาค และความเคร่งทางศาสนาของบิดาและหรือมารดาในครัวเรือน จะมีการประยุกต์ใช้หลักคำสอนทางศาสนาในการดำเนินชีวิตที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

คำสำคัญ หลักคำสอนทางศาสนา / การประยุกต์ใช้ / การดำเนินชีวิต / เยาวชน

* ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

Application of Religious Tenets for Daily Living among Thai Youths

Chamaiporn Kanchanakijksakul *

Abstract

The objectives of this study are to explore application of religious tenets for daily living among Thai youths and to investigate association of demographic, socio-economic and environmental characteristics with application of religious tenets for daily living among Thai youths.

The 2008 Survey on Conditions of Society, Culture and Mental Health, conducted by the National Statistical Office co-operating with Department of Mental Health, Institute for Population and Social Research, Mahidol University and Thai Health Promotion Foundation, was employed. Samples were Thai persons aged 15-24 years old who had life or working problems within last year. This study contains 2,306 cases in total. Frequency, percentage, mean, standard deviation and chi-square test were utilized for data analysis.

The results indicate that almost half of the sample, 47.5%, applied religious tenets for daily living sometimes. 26.6% rarely applied tenets, while 25.9% oftentimes did so. Moreover, sex, values in creative behaviors, religious strictness, education attendance, religion, region and parents' religious strictness had statistically significant relationship with youths' application of religious tenets for daily living.

Keywords Religious Tenets / Application / Daily Living / Youths

---

* Assistant Professor at Sociology and Anthropology Department, Faculty of Social Sciences, Naresuan University.

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ.....	ก
บทคัดย่อ ภาษาไทย.....	ข
บทคัดย่อ ภาษาอังกฤษ.....	ค
สารบัญ.....	ง
สารบัญตาราง.....	ฉ
บทที่	
1	
บทนำ.....	1
ความสำคัญและที่มาของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	2
ขอบเขตของการศึกษา.....	2
ประโยชน์ที่รับจากการศึกษา.....	2
ข้อจำกัดการศึกษา.....	3
สมมติฐานการศึกษา.....	3
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	3
2	
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	5
แนวคิดเกี่ยวกับเยาวชน.....	5
การประยุกต์ใช้หลักคำสอนทางศาสนากับการดำเนินชีวิต.....	6
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
กรอบแนวความคิดในการศึกษา.....	14
3	
วิธีดำเนินการศึกษา.....	16
แหล่งข้อมูลและเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา.....	16
ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และการเลือกตัวอย่าง.....	16
ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา.....	16
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	19

สารบาญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์.....	20
ส่วนที่ 1 คุณลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง.....	20
ส่วนที่ 2 สถานการณ์การประยุกต์ใช้หลักคำสอนทางศาสนาในการดำเนินชีวิต ของเยาวชนไทย.....	23
ส่วนที่ 3 การเปรียบเทียบความแตกต่างในคุณลักษณะด้านประชากร เศรษฐกิจ- สังคม และสิ่งแวดล้อมต่อการประยุกต์ใช้หลักคำสอนทางศาสนาในการ ดำเนินชีวิตของเยาวชนไทย.....	24
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	28
สรุปผลการศึกษา.....	28
อภิปรายผล.....	30
ข้อเสนอแนะ.....	33
บรรณานุกรม	35
ภาคผนวก ก แบบสอบถาม.....	40
ภาคผนวก ข ประวัติผู้วิจัย.....	52
ภาคผนวก ค หนังสือการให้ความอนุเคราะห์ข้อมูลโครงการสำรวจ.....	56
ภาคผนวก ง เอกสารรับรองโครงการวิจัยในมนุษย์.....	58

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
4.1 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างตามคุณลักษณะด้านประชากร.....	21
4.2 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างตามคุณลักษณะด้านเศรษฐกิจ-สังคม.....	22
4.3 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างตามคุณลักษณะด้านสิ่งแวดล้อม.....	23
4.4 ร้อยละของสถานการณ์การประยุกต์ใช้หลักคำสอนทางศาสนาในการดำเนินชีวิตของ เยาวชนไทย.....	24
4.5 การเปรียบเทียบความแตกต่างในคุณลักษณะด้านประชากรต่อการประยุกต์ใช้หลัก คำสอนทางศาสนาในการดำเนินชีวิตของเยาวชนไทย.....	25
4.6 การเปรียบเทียบความแตกต่างในคุณลักษณะด้านเศรษฐกิจ-สังคมต่อการประยุกต์ ใช้หลักคำสอนทางศาสนาในการดำเนินชีวิตของเยาวชนไทย.....	26
4.7 การเปรียบเทียบความแตกต่างในคุณลักษณะด้านสิ่งแวดล้อมต่อการประยุกต์ใช้ หลักคำสอนทางศาสนาในการดำเนินชีวิตของเยาวชนไทย.....	27

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญและที่มาของปัญหา

เยาวชน เป็นกลุ่มคนวัยหนุ่มสาวที่จะเติบโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ในอนาคตและเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ หากแต่จากรายงานการศึกษาในหลายชั้นที่ผ่านมาได้ชี้ให้เห็นว่า ภายใต้กระแสการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมที่เป็นไปอย่างเชียววราก ได้ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมกรดำเนินชีวิตของเยาวชน กล่าวคือ เยาวชนต้องเผชิญกับพฤติกรรมเสี่ยงมากมายจนอาจกลายเป็นปัญหาสังคมตามมา เช่น ปัญหาการติดยาเสพติด ปัญหาการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ปัญหาการเล่นการพนัน ปัญหาการเที่ยวตามสถานบันเทิง ปัญหาการสูบบุหรี่ ปัญหาการใช้ยาเสพติดเพื่อแก้ปัญหาการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร ปัญหาการทะเลาะวิวาท และปัญหาการฆ่าตัวตาย เป็นต้น ซึ่งปัญหาของเยาวชนเหล่านี้นับวันยิ่งทวีความรุนแรงและมีความสลับซับซ้อนมากขึ้นเรื่อยๆ อันเป็นผลมาจากการขาดซึ่งภูมิคุ้มกันทางสังคม (social immune) ที่ดีพอนั่นเอง (ประเวศ วัชรี, 2542)

ศาสนา (religion) เป็นหนึ่งในสถาบันทางสังคมที่มีความสำคัญในการทำหน้าที่กล่อมเกล่าพฤติกรรมของสมาชิกในสังคม อีกทั้งยังเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจของบุคคลในการดำเนินชีวิต โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อบุคคลมีปัญหาต่างๆ มากกระทบจิตใจ ซึ่งการนำหลักคำสอนทางศาสนามาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตจะช่วยเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ได้เป็นอย่างดี อีกทั้งยังเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันทางสังคมให้แก่เยาวชน เพื่อช่วยให้สามารถดำรงตนเป็นสมาชิกที่ดีและมีคุณค่าของครอบครัว สังคม และประเทศชาติ (วัลลภ พลอยทับทิม, 2550) ทั้งนี้ งานศึกษาที่ผ่านมาได้ชี้ให้เห็นว่า บุคคลที่เคร่งศาสนาจะมีความหดหู่ ความทุกข์ร้อนใจ และการคิดฆ่าตัวตายที่น้อยกว่าบุคคลที่ไม่เคร่งศาสนา (Dolan et al., 2008; Paul, 2005)

การประพฤติปฏิบัติตนและยึดถือตามหลักคำสอนทางศาสนา นับเป็นหนึ่งในวิถีทางในการกล่อมเกล่าและเสริมสร้างสภาวะทางปัญญาของบุคคล อันหมายถึงคุณภาพของจิตใจ (mental quality) ให้มีความประณีตขึ้น ซึ่งจะส่งผลทำให้ความสุขส่วนบุคคลและความสุขของสังคมมีมากขึ้นตามไปด้วย (ประเวศ ดันติพิวัฒน์สกุล, 2554) โดยหากบุคคลมีคุณภาพของจิตใจที่ประณีตแล้วก็ย่อมจะทำให้บุคคลมีความสามารถในการมองโลกที่เข้มแข็งขึ้น สามารถให้ความหมาย ทำความเข้าใจ และจัดการแก้ไขปัญหาต่างๆ ทั้งปัญหาชีวิตและปัญหาการงานให้ลุล่วงไปได้อย่างเหมาะสม (Peale, 2006; Antonovsky, 1991 อ้างใน มัลลิกา ทัดมาลา และคณะ, 2555) นั่นคือ บุคคลจะสามารถปรับตัวและดำรงตนอยู่ท่ามกลางสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปหรือเหตุการณ์รุนแรงในชีวิตได้ ซึ่งการนำหลักคำสอนทางศาสนามาใช้ในการดำเนินชีวิตนับเป็นหนึ่งในวิธีการจัดการความเครียดของบุคคล

ได้เป็นอย่างดี (วรรณภา คงสุริยะนาวิณ และคณะ, 2549; วรรณภา คงสุริยะนาวิณ และคณะ, 2546; Carver et al. 1993)

จากที่กล่าวมาในข้างต้น จึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาประเด็นเรื่องการใช้หลักคำสอนทางศาสนาในการดำเนินชีวิตของเยาวชนไทย โดยผลการศึกษาครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ในการวางแผนทั้งในเชิงรุกและเชิงรับ ในอันที่จะเป็นแนวทางในการพัฒนาเยาวชนให้มีภูมิคุ้มกันทางสังคมที่ดี เป็นทรัพยากรบุคคลที่มีคุณภาพ มีคุณธรรม จริยธรรม และสติปัญญาในการดำเนินชีวิตอย่างสร้างสรรค์ อันจักนำพาสังคมสู่ความเจริญรุ่งเรืองและสงบสุขได้ในท้ายที่สุด

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาสถานการณ์การใช้หลักคำสอนทางศาสนาในการดำเนินชีวิตของเยาวชนไทย
2. เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างในคุณลักษณะด้านประชากร เศรษฐกิจ-สังคม และสิ่งแวดล้อมต่อการประยุกต์ใช้หลักคำสอนทางศาสนาในการดำเนินชีวิตของเยาวชนไทย

ขอบเขตของการศึกษา

การศึกษาในครั้งนี้ มุ่งเน้นศึกษาสถานการณ์การใช้หลักคำสอนทางศาสนาในการดำเนินชีวิตของเยาวชนไทย ตลอดจนศึกษาความแตกต่างในคุณลักษณะด้านประชากร เศรษฐกิจ-สังคม และสิ่งแวดล้อมต่อการประยุกต์ใช้หลักคำสอนทางศาสนาในการดำเนินชีวิตของเยาวชนไทย โดยมีตัวแปรที่ศึกษาอันประกอบด้วย คุณลักษณะด้านประชากร ได้แก่ เพศ กลุ่มอายุ ค่านิยมในพฤติกรรมเชิงสร้างสรรค์ และความเคร่งทางศาสนา คุณลักษณะด้านเศรษฐกิจ-สังคม ได้แก่ ระดับการศึกษาสูงสุด สถานภาพทางการศึกษา ศาสนาที่นับถือ และการมีเวลาให้แก่กันภายในครอบครัว คุณลักษณะด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่ ภูมิภาค เขตที่อยู่อาศัย การอยู่อาศัยร่วมครัวเรือนเดียวกับบิดาและหรือมารดา และความเคร่งทางศาสนาของบิดาและหรือมารดาในครัวเรือน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ เยาวชน ซึ่งคือบุคคลสัญชาติไทยอายุ 15 - 24 ปี และเคยมีปัญหาชีวิตหรือปัญหาการทำงานในรอบปีที่ผ่านมา โดยคัดเลือกเฉพาะผู้ที่ตอบข้อความของโครงการสำรวจด้วยตนเองเท่านั้น มีจำนวนทั้งสิ้น 2,306 คน จากโครงการสำรวจสภาวะทางสังคมและวัฒนธรรม พ.ศ. 2551 ดำเนินการโดยสำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และได้ร่วมมือกับกรมสุขภาพจิต สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ จัดทำการสำรวจสุขภาพจิต ซึ่งเป็นโครงการสำรวจระดับประเทศ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลในช่วงเดือนตุลาคม พ.ศ. 2551

ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา

ผลการศึกษาที่ได้ในครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้สำหรับการวางแผนและพัฒนาในการรณรงค์และส่งเสริมการใช้หลักคำสอนทางศาสนาในการดำเนินชีวิตของเยาวชนไทย อันจะเป็นการช่วยสร้างภูมิคุ้มกันทางสังคมให้แก่เยาวชน เพื่อจักได้เป็นทรัพยากรบุคคลที่มีคุณภาพ มีคุณธรรม จริยธรรม และสติปัญญาในการดำเนินชีวิตอย่างสร้างสรรค์

ข้อจำกัดของการศึกษา

เนื่องจากการศึกษานี้ใช้ข้อมูลทุติยภูมิ (secondary data) จากโครงการสำรวจสถานะทางสังคม วัฒนธรรม และสุขภาพจิต พ.ศ. 2551 ซึ่งวัตถุประสงค์ของโครงการสำรวจดังกล่าวมีความแตกต่างไปจากวัตถุประสงค์ของการวิจัยในครั้งนี้ จึงก่อให้เกิดข้อจำกัดบางประการเกี่ยวกับตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา กล่าวคือ จากการทบทวนองค์ความรู้พบว่า มีบางตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับการประยุกต์ใช้หลักคำสอนทางศาสนาในการดำเนินชีวิตของเยาวชนไทย หากแต่ในโครงการสำรวจดังกล่าวไม่ได้จัดเก็บข้อมูลไว้ เช่น ลักษณะการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว การปลูกฝังอบรมทางปัญญาสังคม-อารมณ์ของบิดามารดา และการปลูกฝังอบรมทางปัญญาสังคม-อารมณ์ของโรงเรียน เป็นต้น

สมมติฐานในการศึกษา

เยาวชนที่มีความแตกต่างในด้านเพศ กลุ่มอายุ ค่านิยมในพฤติกรรมเชิงสร้างสรรค์ ความเคร่งทางศาสนา ระดับการศึกษาสูงสุด สถานภาพทางการศึกษา ศาสนาที่นับถือ การมีเวลาให้แก่กันภายในครอบครัว ภูมิภาค เขตที่อยู่อาศัย การอยู่อาศัยร่วมครัวเรือนเดียวกับบิดาและหรือมารดา และความเคร่งทางศาสนาของบิดาและหรือมารดาในครัวเรือน จะมีการประยุกต์ใช้หลักคำสอนทางศาสนาในการดำเนินชีวิตของเยาวชนที่แตกต่างกัน

นิยามศัพท์เฉพาะ

เยาวชน หมายถึง บุคคลสัญชาติไทยที่มีอายุ 15 ถึง 24 ปี และเคยประสบปัญหาชีวิตหรือปัญหาการทำงานในรอบปีที่ผ่านมา

ระดับการศึกษาสูงสุด หมายถึง ระดับการศึกษาสูงสุดที่ได้รับหรือเรียนจบ ซึ่งไม่รวมวิชาชีพระยะสั้นที่ไม่มีวิชาสามัญสอน เช่น ตัดผม ตัดเสื้อ ซ่อมวิทยุ และซ่อมโทรศัพท์มือถือ เป็นต้น

สถานภาพทางการศึกษา หมายถึง สถานะทางการศึกษาของเยาวชน แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ ไม่เรียน และกำลังเรียน

ภูมิภาค หมายถึง การแบ่งส่วนพื้นที่ที่มีลักษณะเด่นเฉพาะหรือความเป็นรูปแบบเดียวกันตามสภาพทางธรรมชาติหรือสภาพทางวัฒนธรรมบางอย่าง และแตกต่างไปจากพื้นที่อื่น

โดยรอบ ซึ่งในงานศึกษานี้แบ่งออกเป็น ภาคเหนือ ภาคกลาง (ไม่รวมกรุงเทพมหานคร) กรุงเทพมหานคร ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้

เขตที่อยู่อาศัย หมายถึง ลักษณะของพื้นที่พิจารณาตามเขตการปกครอง แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ ในเขตเทศบาล และนอกเขตเทศบาล

ค่านิยมในพฤติกรรมเชิงสร้างสรรค์ หมายถึง สิ่งที่คนส่วนใหญ่ในสังคมเห็นว่าสำคัญและดีงาม ซึ่งในงานศึกษานี้ครอบคลุมสาระสำคัญ ได้แก่ 1) การให้ความช่วยเหลือคนที่ต้องการความช่วยเหลือแม้ไม่ใช่ญาติ 2) การตอบแทนผู้มีพระคุณหรือช่วยเหลือเรา 3) การยอมรับผิดและขอโทษในความผิดที่ทำหรือมีส่วนรับผิดชอบ 4) การให้ออกาสผู้อื่นก่อนตัวเอง 5) การยกโทษและให้อภัยอย่างจริงจังต่อผู้ที่สำนึกผิด 6) การหาความรู้เพิ่มเติม 7) การเก็บออมเงิน 8) การเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน/หมู่บ้าน และ 9) การบริจาคทรัพย์/วัสดุอุปกรณ์/อาหารเพื่อช่วยเหลือผู้เดือดร้อน

การมีเวลาให้แก่งกันภายในครอบครัว หมายถึง ความเพียงพอในเวลาที่มีมอบให้แก่งกันเพื่อพบปะพูดคุยและใช้เวลาาร่วมกันของสมาชิกภายในครอบครัว

หลักคำสอนทางศาสนา หมายถึง แก่นคำสอนหรือสาระสำคัญในคำสอนของศาสนาต่างๆ ที่บุคคลนับถือ (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2552) เช่น

ศาสนาพุทธ คือ การไม่ทำชั่วทั้งปวง การบำเพ็ญแต่ความดี การทำจิตใจให้ผ่องใส

ศาสนาอิสลาม คือ สอนให้ทุกคนบำเพ็ญประโยชน์แก่เพื่อนมนุษย์ ให้เป็นผู้มีความพยายามปฏิบัติตนต่อครอบครัวอย่างดีที่สุด ให้ช่วยเหลือกันและกันในเรื่องที่ดี ไม่ให้ความร่วมมือแก่ผู้ประกอบกรรมชั่ว ให้ทุกคนสงเคราะห์เพื่อนบ้าน บริจาคทาน เพื่อลดช่องว่างระหว่างคนร่ำรวยกับคนยากจน

ศาสนาคริสต์ คือ สอนให้มีความรักในพระเจ้า รักครอบครัว รักเพื่อนบ้าน รักเพื่อนมนุษย์ ให้อภัยแก่งกันและกัน มีใจเมตตากรุณา มีความซื่อสัตย์ ไม่โลภทรัพย์สินผู้อื่น ให้อทานด้วยความเต็มใจ

ความเคร่งทางศาสนา หมายถึง ระดับการถือปฏิบัติตามหลักคำสอนทางศาสนาโดยไม่ให้ขาดตกบกพร่องของเยาวชน

ความเคร่งทางศาสนาของบิดาและหรือมารดา หมายถึง ระดับการถือปฏิบัติตามหลักคำสอนทางศาสนาโดยไม่ให้ขาดตกบกพร่องของบิดาและหรือมารดาที่อยู่ร่วมครัวเรือนเดียวกับเยาวชน

การประยุกต์ใช้หลักคำสอนทางศาสนาในการดำเนินชีวิต หมายถึง การนำเอาแก่นคำสอนหรือสาระสำคัญในคำสอนของศาสนาที่บุคคลนับถือใช้ในการดำเนินชีวิตเมื่อบุคคลได้เผชิญกับปัญหาชีวิตหรือปัญหาการงาน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่องการประยุกต์ใช้หลักคำสอนทางศาสนาในการดำเนินชีวิตของเยาวชนไทย ในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์การศึกษาใน 2 ประการสำคัญ คือ เพื่อศึกษาการประยุกต์ใช้หลักคำสอนทางศาสนาในการดำเนินชีวิตของเยาวชนไทย และเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างในคุณลักษณะด้านประชากร เศรษฐกิจ-สังคม และสิ่งแวดล้อม ต่อการประยุกต์ใช้หลักคำสอนทางศาสนาในการดำเนินชีวิตของเยาวชนไทย ซึ่งผู้วิจัยได้ทบทวนเอกสารและรายงานการศึกษาต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการศึกษาเพื่อต่อบัณฑิตประสงค์ของการศึกษาในข้างต้น โดยครอบคลุมในประเด็นสาระสำคัญ ดังนี้

แนวคิดเกี่ยวกับเยาวชน

จากการทบทวนองค์ความรู้เกี่ยวกับคำนิยามของคำว่า “เยาวชน” พบว่า โดยมากจะมุ่งอธิบายนิยามในลักษณะของบุคลิกภาพ ซึ่งเป็นลักษณะจำเพาะที่แสดงออกทางท่าทาง ความรู้สึกนึกคิด ความเฉลียวฉลาด ตลอดจนกิจกรรมารยาท ลักษณะนิสัย และอุปนิสัย ทั้งนี้ การให้คำนิยามของเยาวชนยังมักอิงเกณฑ์ในเรื่องของอายุ ซึ่งการกำหนดอายุของเยาวชนมีแตกต่างกันออกไปในหลายลักษณะ กล่าวคือ ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 ได้ให้ความหมาย “เยาวชน” ว่าหมายถึง บุคคลที่มีอายุเกิน 14 ปีบริบูรณ์ แต่ยังไม่ถึง 18 ปีบริบูรณ์ ซึ่งเป็นการกำหนดอายุที่สอดคล้องกับศาลแพ่งและพาณิชย์ของไทย (กาญจนา นาคสกุล, ม.ป.ป.) ในขณะที่องค์การสหประชาชาติได้ให้ความหมาย “เยาวชน” ว่าหมายถึง บุคคลในวัยหนุ่มสาวที่มีอายุ 15 ถึง 24 ปีบริบูรณ์ (United Nations Development Programme – UNDP, n.d.) ซึ่งการให้คำนิยามของคำว่า “เยาวชน” ตามองค์การสหประชาชาตินี้เป็นการให้คำนิยามที่เป็นสากลและนิยมใช้ในการศึกษาวิจัยในประเด็นต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับเยาวชน ดังนั้น ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยจึงใช้คำนิยามตามอย่างสากลดังที่องค์การสหประชาชาติได้กำหนดไว้

เยาวชน เป็นวัยที่สังคมคาดหวังให้เป็นพลังสำคัญที่จะพัฒนาและขับเคลื่อนประเทศชาติไปสู่อนาคตข้างหน้า เป็นกลุ่มคนในวัยหนุ่มสาวที่เต็มไปด้วยพลังแห่งการเรียนรู้ มีความคิดสร้างสรรค์ มีความรักกลุ่มพวกพ้อง เป็นหัวขบวนหัวเลี้ยวหัวต่อซึ่งเต็มไปด้วยความอยากรู้อยากเห็น และอยากรทดลอง ซึ่งการต้องเผชิญและปรับสภาพของตนให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมใหม่ที่เข้ามากระทบ หากขาดการอบรมสั่งสอนและการดูแลใกล้ชิดจากสถาบันครอบครัว ตลอดจนรวมถึงสถาบันทางสังคมอื่นๆ เช่น สถาบันศาสนา และสถาบันการศึกษา ฯลฯ เยาวชนก็อาจเกิดความสับสนวุ่นวายทางจิตใจและแสดงออกในพฤติกรรมเบี่ยงเบนจากบรรทัดฐานของสังคมได้ง่าย เช่น การไม่เชื่อฟังคำสั่งสอนของผู้ปกครอง ดื้อดึง การมีแฟนและมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร การใช้ยาเสพติดหรือสารเสพติด การทำสิ่งที่ผิดกฎหมาย และการเล่นการพนัน เป็นต้น พฤติกรรมเบี่ยงเบนเหล่านี้ล้วนก่อให้เกิดปัญหาอื่นๆ ตามมาอีกมากมาย (สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงวัฒนธรรม, 2553)

พฤติกรรมของเยาวชนมักถูกกำหนดแนวทางหรือล้อมกรอบให้เป็นไปในทิศทางที่ผู้ใหญ่ประสงค์ หากแต่ด้วยวัยและวุฒิภาวะที่เป็นธรรมชาติของวัยรุ่นทุกยุคทุกสมัยมักจะเกิดการต่อต้านและขัดขืนหรือทำในสิ่งตรงกันข้าม อย่างไรก็ตาม ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่มีพัฒนาการอย่างต่อเนื่องได้เข้ามามีบทบาทและทำให้สังคมทั่วโลกปรับเปลี่ยนไปอย่างรวดเร็ว จนยากที่จะต้านทานกระแสของยุคโลกาภิวัตน์ที่มีทั้งมุมบวกและมุมลบได้ การรับรู้ข้อมูลข่าวสารอันก่อให้เกิดพฤติกรรม การเลียนแบบของเยาวชนหรือการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ในสังคมจึงมีความแตกต่างไปจากในอดีตที่เป็นไปอย่างค่อยเป็นค่อยไปและไม่รุนแรงมากดังเช่นในปัจจุบัน (วันฉัตร ผดุงรัตน์, 2553) โดยจากรายงานการศึกษาที่ผ่านมาได้ชี้ให้เห็นว่า ภายใต้กระแสการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมที่เป็นไปอย่างเชื่องช้าได้ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมและการดำเนินชีวิตของเยาวชน กล่าวคือ เยาวชนต้องเผชิญกับความเสี่ยงและกลายเป็นปัญหาสังคมมากมาย เช่น ปัญหาการติดยาเสพติด ปัญหาการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ปัญหาการเล่นการพนัน ปัญหาการเที่ยวตามสถานบันเทิง ปัญหาการสูบบุหรี่ ปัญหาการใช้จ่ายฟุ่มเฟือย ปัญหาการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร ปัญหาการทะเลาะวิวาท และปัญหาการฆ่าตัวตาย เป็นต้น ซึ่งปัญหาของเยาวชนเหล่านี้ล้วนเป็นผลมาจากการขาดซึ่งภูมิคุ้มกันทางสังคม (social immune) ที่ดีพอ (ประเวศ วะสี, 2542)

กล่าวโดยสรุป เยาวชน คือ บุคคลที่มีอายุ 15 ถึง 24 ปีบริบูรณ์ เป็นวัยที่อยู่ในช่วงรอยต่อระหว่างความเป็นเด็กไปสู่ความเป็นผู้ใหญ่ เป็นวัยที่กำลังเฝ้ามองแบบอย่างจากผู้ใหญ่และจากสังคม ดังนั้น บทบาทของสถาบันทางสังคมในการทำหน้าที่ในการอบรมขัดเกลาสมาชิกของสังคมจึงมีอิทธิพลอย่างสำคัญต่อค่านิยม ความคิด ความเชื่อ ประเพณี แนวปฏิบัติต่อตนเองและสังคม อันจะช่วยหล่อหลอมพฤติกรรมของเยาวชนให้เป็นไปในทิศทางที่เหมาะสมตามบรรทัดฐานของสังคม พร้อมทั้งจะเติบโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ที่ดีและเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศในอนาคต

การประยุกต์ใช้หลักคำสอนทางศาสนากับการดำเนินชีวิต

ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานพุทธศักราช 2542 ได้ให้ความหมายของคำศาสนา (religion) ว่าหมายถึง ลัทธิความเชื่อถือของมนุษย์อันมีหลักคือแสดงกำเนิดและสิ้นสุดของโลกอันเป็นไปในฝ่ายปรมาตม์ประการหนึ่งแสดงหลักธรรมเกี่ยวกับบาปบุญอันไปในฝ่ายศีลธรรมประการหนึ่ง พร้อมทั้งลัทธิที่กระทำตามความคิดเห็นหรือตามคำสั่งสอนในความเชื่อถือนั้นๆ

ศาสนาเกิดจากการที่มนุษย์มีความกลัวในสิ่งต่างๆ ที่ล้อมรอบตัว โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปรากฏการณ์ธรรมชาติที่ไม่สามารถอธิบายได้ เช่น พายุ ฟ้าผ่า น้ำท่วม แผ่นดินไหว ฯลฯ ด้วยความกลัวมนุษย์จึงต้องพยายามกราบไหว้บูชาสิ่งศักดิ์สิทธิ์ เพื่อคุ้มครองให้ปลอดภัยและสมหวังในสิ่งที่ต้องการหรือคาดหวังไว้ อย่างไรก็ตาม ศาสนาได้มีวิวัฒนาการมาตามลำดับจนถึงในระยหนึ่งจึงเกิดมีผู้มีปัญญาหรือศาสดาของศาสนาต่างๆ คิดหาหนทางหรือแนวทางที่นอกเหนือจากอิทธิพลของสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่จะทำให้มนุษย์รอดพ้นจากความทุกข์ได้ ซึ่งนั่นก็คือ การปฏิบัติตนตามหลักธรรมทางศาสนา โดยศาสดาเหล่านี้ได้สอนให้มนุษย์ยึดถือพระธรรมเป็นหลักปฏิบัติในการดำเนินชีวิต เพื่อให้รอดพ้นจากความทุกข์และพบกับความสุขที่ปรารถนา (ทิตริตา นาคเกษม, 2550)

ในทางสังคมวิทยาได้ให้ความสำคัญกับศาสนาในฐานะเป็นสถาบันทางสังคมที่เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจและทำหน้าที่ในการขัดเกลาสมาชิกในสังคมให้ประพฤติตนเป็นไปตามบรรทัดฐานของสังคม หลักคำสอนพื้นฐานของศาสนาต่างๆ ล้วนมุ่งเน้นเรื่องการทำหน้าที่ละเว้นความชั่ว การพัฒนาตนเองและการพึ่งตนเอง ดำรงความยุติธรรม ความเสมอภาค และเสรีภาพ การเสียสละ ความอดทนและความพยายาม ความรักความเมตตา ความมีคุณธรรมอดทน อดกลั้น การยกย่องเคารพ บูชา/บิฑามารดา และการรักษาศีล/ละเว้นกระทำในสิ่งไม่ควรทำเพื่อความไม่เบียดเบียน ซึ่งหลักคำสอนทางศาสนาเหล่านี้มีอิทธิพลอย่างสำคัญต่อความเป็นอยู่และการมองโลกของบุคคลในสังคม กล่าวคือ เมื่อบุคคลยึดและนำหลักคำสอนทางศาสนามาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต นอกจากจะช่วยให้แก้ปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ในการดำเนินชีวิตแล้ว ยังเป็นเครื่องช่วยให้สมาชิกทุกคนในสังคมอยู่ร่วมกันได้อย่างมีสันติสุขอีกด้วย (อมร สังข์นาค, ม.ป.ป.)

โดยสรุป หลักคำสอนทางศาสนาของทุกศาสนาล้วนมีหลักธรรมที่เป็นพื้นฐานสำคัญของการดำเนินชีวิตที่มุ่งสั่งสอนและขัดเกลาให้สมาชิกในสังคมยึดมั่นในการกระทำแต่ความดี มีคุณธรรม มีเหตุผล และศรัทธาในความถูกต้อง ซึ่งแม้ว่าการดำเนินชีวิตของบุคคลในสังคมอาจต้องเผชิญกับปัญหาและอุปสรรคต่างๆ บ้าง หากแต่หลักคำสอนทางศาสนาจะช่วยเป็นแนวทางในการขจัดและลดทอนปัญหาและอุปสรรคเหล่านั้นลงได้ ดังนั้น จะเห็นได้ว่าหลักคำสอนทางศาสนาจึงเป็นเสมือนเครื่องคลายความทุกข์และเสริมความสุขให้แก่บุคคลผู้ยึดและใช้หลักธรรมในการดำเนินชีวิตนั่นเอง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แม้ว่ารายงานการศึกษาต่างๆ ที่ผ่านมาจะไม่ได้กล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างๆ กับการประยุกต์ใช้หลักคำสอนทางศาสนาในการดำเนินชีวิตโดยตรงนัก หากแต่จะกล่าวถึงคุณภาพของจิตใจ เช่น สุขภาพจิต ความเครียด ความเข้มแข็งในการมองโลก สุขภาวะทางปัญญา ความฉลาดทางอารมณ์ จิตปัญญา จิตสำนึกทางปัญญา ฯลฯ และการยึดหรือนำหลักคำสอนทางศาสนาไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตว่ามีความเกี่ยวโยงสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดมาก (ประเวช ตันติพิวัฒนสกุล, 2554; พระไพศาล วิสาโล, 2553; เพ็ญประภา ปริญาพล, 2552; อรพินทร์ ชูชม อัจฉรา สุขารมณ และอุษา ศรีจินดารัตน์, 2549; ยงยุทธ วงศ์ภิรมย์ศานติ และคณะ, 2547; Phisaiphanth, 2007; Carver et al., 1993) ทั้งนี้ การอบรมเลี้ยงดูและการขัดเกลาจากสถาบันทางสังคมต่างๆ โดยเฉพาะครอบครัว ตั้งแต่บุคคลยังเป็นวัยเด็กจะมีผลอย่างสำคัญในการช่วยพัฒนาจิตปัญญาและพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของบุคคล อันจะยังผลทำให้เป็นบุคคลที่ใช้ชีวิตอย่างมีความหมาย เปี่ยมด้วยพลัง และสามารถสร้างสรรค์ได้อย่างไม่มีที่สิ้นสุด (นงเยาว์ มงคลอิทธิเวช และคณะ, 2552; ดุจเดือน พันธุมนาวิณ, 2550) ดังนั้น การนำเสนอผลการทบทวนองค์ความรู้ในส่วนนี้จึงได้เสนอความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างๆ กับการประยุกต์ใช้หลักคำสอนทางศาสนาในการดำเนินชีวิตในทางอ้อม ซึ่งอาจพอสรุปและจำแนกตามคุณลักษณะด้านประชากร เศรษฐกิจ-สังคม และสิ่งแวดล้อมได้ดังนี้

1) คุณลักษณะด้านประชากร

เพศ

รายงานการศึกษาที่ผ่านมาได้ชี้ให้เห็นว่า เพศหญิงมีแนวโน้มที่จะมีสุขภาพทางปัญญาที่ดีกว่าเพศชาย ซึ่งพิจารณาในประเด็นเกี่ยวกับความรู้สึกเห็นอกเห็นใจเมื่อผู้อื่นมีทุกข์ รู้สึกในการช่วยเหลือผู้อื่นที่มีปัญหา และการให้ความช่วยเหลือแก่ผู้อื่นเมื่อมีโอกาส (ประเวช ตันติพิวัฒนสกุล, 2554) อันเป็นสิ่งที่สอดคล้องกับหลักคำสอนของศาสนาต่างๆ ที่พึงสอนให้ศาสนิกชนบำเพ็ญแต่ความดีและรักเพื่อนมนุษย์ ตลอดจนช่วยเหลือกันและกันในสิ่งที่ดีงาม (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2552) หากแต่ทว่าได้มีบางงานศึกษาชี้ให้เห็นว่า ผู้หญิงมีสัดส่วนของผู้มีสุขภาพจิตต่ำกว่าคนทั่วไปมากกว่าผู้ชาย หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ ผู้ชายจะมีสุขภาพจิตที่ค่อนข้างดีกว่าผู้หญิง (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2552) ซึ่งสุขภาพจิตนั้นมีความสัมพันธ์กับความเครียด กล่าวคือ ความเครียดทำให้เกิดความผิดปกติทางจิตประสาทประเภทต่างๆ เช่น ความผิดปกติเกี่ยวกับความวิตกกังวล (anxiety disorders) ความผิดปกติของระบบการหายใจ (hyperventilation) และความผิดปกติทางอารมณ์ (mood disorders) เป็นต้น (เพ็ญประภา ปริญาพล, 2552) มากไปกว่านั้น สุขภาพจิตยังมีความสัมพันธ์กับความเข้มแข็งในการมองโลก (sense of coherence) นั่นคือ หากบุคคลใดมีความเข้มแข็งในการมองโลกน้อยบุคคลนั้นย่อมมีปัญหาสุขภาพจิตมากขึ้นตามไปด้วย (Phisaiphanth, 2007)

จากการทบทวนองค์ความรู้ที่ผ่านมา พบว่า องค์ประกอบของความเข้มแข็งในการมองโลกของบุคคลมีความครอบคลุมใน 3 ส่วนสำคัญ คือ องค์ประกอบด้านความสามารถในการทำความเข้าใจ ด้านความสามารถในการจัดการ และด้านความสามารถในการให้ความหมาย ซึ่งทั้งสามองค์ประกอบนี้จะช่วยให้คุณคลมองสิ่งเร้าที่มีความหมาย ทำหาย มีคุณค่า และคุ้มค่าพอที่จะใช้กำลังกายและกำลังสติปัญญาเข้าไปจัดการแก้ไขให้ลุล่วงไปได้ อีกทั้งยังช่วยให้คุณคลสามารถจัดการกับเหตุการณ์หรือสิ่งเร้าที่เข้ามากระทบได้อย่างเหมาะสม สามารถอธิบายเหตุผลและสามารถคาดการณ์ล่วงหน้าได้ มองเห็นว่าตนเองมีแหล่งประโยชน์ที่จะตอบสนองต่อสิ่งเร้าหรือเผชิญกับสถานการณ์ที่คุกคาม โดยความเข้มแข็งในการมองโลกนี้อาจเป็นได้ทั้งสาเหตุและผลลัพธ์ของความเป็นสุขของคุณคล (Antonovsky, 1991 อ้างใน มัลลิกา ทัดมาลา และคณะ, 2555) และเป็นความมุ่งเน้นในหลักคำสอนของศาสนาต่างๆ เพื่อให้บุคคลสามารถปรับตัวและดำรงตนต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปหรือเหตุการณ์รุนแรงในชีวิต ซึ่งการใช้หลักศาสนานับเป็นหนึ่งในวิธีการจัดการความเครียดของคุณคลได้เป็นอย่างดี (Carver et al., 1993) ดังนั้น ตัวแปรเพศจึงน่าจะมีความสัมพันธ์อย่างสำคัญกับการประยุกต์ใช้หลักคำสอนทางศาสนาในการดำเนินชีวิตของเยาวชนในการศึกษาครั้งนี้

อายุ

เยาวชน เป็นกลุ่มที่อยู่ในห้วงวัยหัวเลี้ยวหัวต่อระหว่างวัยเด็กและวัยผู้ใหญ่ อันอาจเกิดความสับสนวุ่นวายทางจิตใจและแสดงออกในพฤติกรรมเบี่ยงเบนจากบรรทัดฐานของสังคมได้ง่าย (สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงวัฒนธรรม, 2553) ซึ่งลักษณะอารมณ์ของบุคคลกลุ่มนี้มีการเปลี่ยนแปลงและอ่อนไหวได้ง่าย รวมทั้งยังไม่สามารถควบคุมอารมณ์ของตนได้ดีนัก

(ศรีเรือน แก้วกังวาล, 2540) อย่างไรก็ตาม จากงานศึกษาของ สมสุตา ผู้พัฒนา และศศิฉาย ธนะมัย (2547) ได้ชี้ให้เห็นว่า อายุเป็นหนึ่งในตัวแปรสำคัญที่มีผลต่อความอดทนของบุคคล โดยพบว่าผู้ที่อายุมากจะมีความอดทนมากกว่าผู้ที่อายุน้อย ซึ่งความอดทนนี้มีความเกี่ยวข้องกับประสบการณ์ทางธรรมอย่างสม่ำเสมอของบุคคล เช่น การอ่านหนังสือธรรมะ การไปวัดเพื่อการรักษาศีลเจริญภาวนา และระยะเวลาการนั่งสมาธิ เป็นต้น นอกจากนี้ อายุยังบ่งบอกถึงการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ที่ยาวนาน ย่อมทำให้เกิดการสั่งสมประสบการณ์ในการแก้ปัญหาที่มากกว่า การมีประสบการณ์ที่มากกว่า เปรียบเสมือนการได้ทำแบบฝึกหัดมากและช่วยให้แก้ไขโจทย์ต่างๆ ได้ง่ายขึ้น ซึ่งธรรมชาติของวัยนั้นผู้ที่ผ่านโลกมามากย่อมเข้าใจชีวิตได้มากกว่านั่นเอง (นงเยาว์ มงคลอิทธิเวช และคณะ, 2552)

งานศึกษาที่ผ่านมายังได้ชี้ให้เห็นว่า ผู้ที่มีความเป็นผู้ใหญ่ทางอารมณ์หรือผู้ที่มีความฉลาดทางอารมณ์สูงจะมีความสามารถในการเผชิญเหตุการณ์ที่กระทบกระเทือนหรือกดดันได้ดีกว่า และสามารถฟื้นตัวได้เร็วกว่าผู้มีอารมณ์เป็นเด็กหรือมีความฉลาดทางอารมณ์ต่ำ อีกทั้งผู้ที่มีความฉลาดทางอารมณ์สูงยังมักเป็นผู้จักให้ รู้จักรับในเรื่องความรัก มีอารมณ์รื่นเริง ไม่เคร่งเครียด มีอารมณ์ขัน ยอมรับข้อดีข้อเสียของตนเองและผู้อื่น รวมทั้งสามารถจัดการแก้ไขปัญหาของตนเองและปรับตนเองให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นผลดี โดยพบว่าผู้ที่มีอายุน้อยกว่าจะมีความฉลาดทางอารมณ์ที่ต่ำกว่าผู้ที่มีอายุมากกว่าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (ยงยุทธ วงศ์ภิรมย์ศานติ์ และคณะ, 2547) ดังนั้น ตัวแปรอายุจึงน่าจะมีความสัมพันธ์อย่างสำคัญกับการประยุกต์ใช้หลักคำสอนทางศาสนาในการดำเนินชีวิตของเยาวชนในการศึกษาครั้งนี้

ค่านิยมในพฤติกรรมเชิงสร้างสรรค์

จากการทบทวนองค์ความรู้เกี่ยวกับค่านิยม พบว่า มีความใกล้ชิดและผูกโยงกับคำว่า คุณธรรมและจริยธรรม กล่าวคือ ค่านิยม เป็นสิ่งที่คนส่วนใหญ่ในสังคมเห็นว่าสำคัญ เช่น การรักษาหน้า และความมีอาวุโส เป็นต้น ส่วนคุณธรรมเป็นสิ่งที่คนส่วนใหญ่ในสังคมเห็นว่าดี เช่น ความซื่อสัตย์ การมีวินัย และความประหยัด เป็นต้น ซึ่งในบางครั้งลักษณะบางอย่างที่เป็นสิ่งที่คนส่วนใหญ่ในสังคมเห็นว่าสำคัญและดี จึงเป็นลักษณะที่คาบเกี่ยวทั้งค่านิยมและคุณธรรมไปพร้อมกันได้ เช่น ความกตัญญูในสังคมไทย สำหรับจริยธรรมจะเกิดขึ้นเมื่อค่านิยมและคุณธรรมไม่สอดคล้องกันหรือขัดแย้งกัน อันทำให้บุคคลต้องตกอยู่ในสภาพที่ต้องตัดสินใจเลือกกระทำหรือต้องแก้ปัญหา โดยหากบุคคลตัดสินใจเลือกกระทำหรือแก้ปัญหาโดยเน้นแง่คุณธรรมมากกว่าค่านิยม ย่อมแสดงถึงการเป็นบุคคลที่มีจริยธรรมสูง (วิลาสลักษณ์ ชิววลลิต, 2552) ซึ่งค่านิยมและคุณธรรมในพฤติกรรมที่เป็นไปในแนวทางเดียวกันนี้อาจเรียกได้ว่าเป็นค่านิยมในพฤติกรรมเชิงสร้างสรรค์ และด้วยคำสอนในแต่ละศาสนาล้วนมีมุ่งเน้นให้บุคคลกระทำแต่ความดีงาม ดังนั้น ค่านิยมในพฤติกรรมเชิงสร้างสรรค์จึงน่าจะมีความสัมพันธ์กับการประยุกต์ใช้หลักคำสอนทางศาสนาในการดำเนินชีวิตของเยาวชนสำหรับการศึกษาครั้งนี้

ความเคร่งทางศาสนา

จากการทบทวนเอกสารและงานศึกษาที่เกี่ยวข้องได้ชี้ให้เห็นว่า ศาสนาเป็นเครื่องช่วยทำให้บุคคลผ่อนคลายจากความกังวล กล่าวคือ ผู้ที่เคร่งศาสนาจะมีความหดหู่ ความทุกข์ร้อนใจ และการคิดฆ่าตัวตายที่น้อยกว่าไม่ผู้ที่เคร่งศาสนา (Dolan et al., 2008; Paul, 2005) การประพฤติปฏิบัติตนและยึดถือตามหลักคำสอนทางศาสนาเป็นวิถีทางหนึ่งในการกล่อมเกล้าและเสริมสร้างสุขภาพทางปัญญาของบุคคลอันหมายถึงคุณภาพของจิตใจ (mental quality) ให้มีความประณีตขึ้น ซึ่งจะส่งผลทำให้ความสุขส่วนบุคคลและความสุขของสังคมมีมากขึ้นตามไปด้วย (ประเวศ ตันติพิวัฒน์ สกกุล, 2554) ทั้งนี้ จากรายงานการสำรวจที่ผ่านมาสำนักงานสถิติแห่งชาติ (2552) ได้ชี้ให้เห็นว่า ระดับความเคร่งทางศาสนาและระดับการปฏิบัติตามหลักคำสอนทางศาสนานั้นมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกัน กล่าวคือ หากบุคคลยังมีระดับความเคร่งทางศาสนาสูง ระดับของการปฏิบัติตามหลักคำสอนทางศาสนาก็จะยิ่งมีสูงมากขึ้นตามไปด้วย ดังนั้น หากเยาวชนมีระดับความเคร่งทางศาสนาสูงก็ย่อมส่งผลอย่างสำคัญต่อการประยุกต์ใช้หลักคำสอนทางศาสนาไปใช้ในการดำเนินชีวิตมากขึ้นตามไปด้วย

2) คุณลักษณะด้านเศรษฐกิจ-สังคม

ระดับการศึกษาสูงสุด

สถาบันการศึกษา เป็นหนึ่งในสถาบันทางสังคมที่มีบทบาทอย่างสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพของคนให้เป็นผู้ที่มีความเจริญทั้งทางด้านจิตใจและปัญญา ซึ่งการศึกษานับเป็นหนึ่งในปัจจัยสำคัญที่สนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้ของมนุษย์ โดยงานศึกษาที่ผ่านมาของ วรณา คงสุริยะนาวิณ เบญจวรรณ คุณรัตนภรณ์ และกิติรัตน์ เตชะไตรศักดิ์ (2553) เกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อสุขภาพจิตของหญิงหลังคลอด พบว่า ระดับการศึกษามีผลอย่างสำคัญต่ออาการวิตกกังวลและอาการซึมเศร้าของหญิงหลังคลอดที่มีการศึกษาน้อยโดยเฉพาะกลุ่มที่ไม่เคยได้รับการศึกษา ซึ่งผลการศึกษานี้มีความสอดคล้องเช่นเดียวกับงานศึกษาของดาราวรรณ กำเสียงใส (2539) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างระดับความเครียด การสนับสนุนทางสังคมกับการปรับตัวต่อบทบาทการเป็นมารดาในระยะหลังคลอดของมารดาที่มีภาวะแทรกซ้อนทางสูติศาสตร์ โดยพบว่าหญิงหลังคลอดที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าจะมีการปรับตัว มีการเตรียมตัวก่อนการเป็นมารดา การเผชิญปัญหา และแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นได้ดีกว่าหญิงหลังคลอดที่มีระดับการศึกษาที่น้อยกว่า ทั้งนี้ เป็นเพราะว่าระดับการศึกษาที่สูงกว่าจะช่วยทำให้บุคคลสามารถเข้าใจการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นหลังคลอด รู้จักแสวงหาความรู้จากแหล่งข้อมูลต่างๆ ในการปรับตัวและการดูแลตนเอง (Meighan, 2006 อ้างใน วรณา คงสุริยะนาวิณ เบญจวรรณ คุณรัตนภรณ์ และกิติรัตน์ เตชะไตรศักดิ์, 2553) ดังนั้น ระดับการศึกษาสูงสุดจึงน่าจะมีความสัมพันธ์กับการประยุกต์ใช้หลักคำสอนทางศาสนาในการดำเนินชีวิตของเยาวชนสำหรับการศึกษาคั้งนี้

สภาพภาพทางการศึกษา

สภาพทางการศึกษา นับเป็นหนึ่งในตัวบ่งชี้ของสถานะทางการศึกษาของเยาวชน ซึ่งเยาวชนคือบุคคลอายุ 15-24 ปี และโดยส่วนใหญ่ยังอยู่ในระบบการศึกษา ทั้งนี้ อาจมีบางส่วนที่จบการศึกษาและกำลังทำงาน อย่างไรก็ตาม รายงานการศึกษาที่ผ่านมาได้ชี้ให้เห็นว่า มีเยาวชนจำนวนหนึ่งที่ต้องออกกลางคัน อันเป็นความสูญเสียเปล่าซึ่งเกิดจากการออกจากระบบการศึกษาของเยาวชนก่อนเวลาอันควร ซึ่งมีสาเหตุใน 8 ประการสำคัญ ได้แก่ ความยากจน ปัญหาครอบครัว การปรับตัวของนักเรียน ต้องคดี เจ็บป่วย ได้รับอุบัติเหตุ โยกย้ายตามครอบครัว และความจำเป็นต้องออกเพื่อหาเลี้ยงครอบครัว (ข่าวสดออนไลน์, 30 มกราคม 2556) โดยเมื่อโรงเรียนพบกลุ่มเด็กและเยาวชนที่เสี่ยงต่อการออกกลางคันแล้ว ไม่ได้มีแนวทางการดำเนินการส่งต่อไปในทิศทางใด ย่อมมีความเป็นไปได้ว่าเด็กและเยาวชนที่ออกกลางคันมีแนวโน้มที่ถูกชักนำเข้าสู่วงจรปัญหาสังคมต่างๆ เช่น ปัญหายาเสพติด และปัญหาการก่ออาชญากรรม เป็นต้น (เกษมา วรวรรณ ณ อยุรยา, 2550 อ้างใน เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, มปป.) ซึ่งพฤติกรรมเบี่ยงเบนเหล่านี้สะท้อนให้เห็นถึงความเปราะบางในการดำเนินชีวิตของเยาวชนได้ในอีกทางหนึ่ง ดังนั้น สภาพทางการศึกษาจึงน่าจะมีความสัมพันธ์กับการประยุกต์ใช้หลักคำสอนทางศาสนาในการดำเนินชีวิตของเยาวชนในการศึกษาคั้งนี้

ศาสนาที่นับถือ

ศาสนา เป็นหนึ่งในสถาบันทางสังคมที่เป็นเสมือนเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจและทำหน้าที่ในการขัดเกลาสมาชิกในสังคมให้ประพฤติตนเป็นไปตามบรรทัดฐานของสังคม ซึ่งหลักคำสอนพื้นฐานของศาสนาต่างๆ ล้วนมุ่งเน้นเรื่องการกระทำความดีละเว้นความชั่ว โดยหากบุคคลปฏิบัติตามหลักคำสอนทางศาสนาในการดำเนินชีวิตแล้ว ย่อมจะช่วยให้บุคคลรอดพ้นจากความทุกข์และพบกับความสุข (ทิตฐิตา นาคเกษม, 2550) และเมื่อบุคคลยึดและนำหลักคำสอนทางศาสนามาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต นอกจากจะช่วยแก้ปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ในการดำเนินชีวิตแล้ว ยังเป็นเครื่องช่วยให้สมาชิกทุกคนในสังคมอยู่ร่วมกันได้อย่างมีสันติสุขอีกด้วย (อมร สังข์นาค, ม.ป.ป.)

จากรายงานการศึกษาที่ผ่านมา พบว่า ศาสนิกชนของทุกศาสนามากกว่าร้อยละ 90 เห็นว่าหลักคำสอนทางศาสนาเป็นสิ่งจำเป็นในการดำรงชีวิต และเมื่อมีปัญหาชีวิตและการทำงานจะใช้หลักคำสอนทางศาสนาแก้ปัญหาชีวิตและการทำงาน โดยผู้ที่นับถือศาสนาอิสลามจะมีการใช้หลักคำสอนทางศาสนาแก้ปัญหาชีวิตอยู่อย่างสม่ำเสมอมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 71.5 รองลงมาคือ ผู้นับถือศาสนาคริสต์ และผู้นับถือศาสนาพุทธ คิดเป็นร้อยละ ร้อยละ 46.6 และ ร้อยละ 37.2 ตามลำดับ (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2552) ดังนั้น ศาสนาที่เยาวชนนับถือจึงน่าจะมีความสัมพันธ์กับการประยุกต์ใช้หลักคำสอนทางศาสนาในการดำเนินชีวิตของเยาวชนสำหรับในการศึกษาคั้งนี้

การมีเวลาให้แก่นักเรียนในครอบครัว

ครอบครัว เป็นสถาบันที่สำคัญอย่างยิ่งต่อระบบการพัฒนาทางร่างกายและจิตใจของเด็กและเยาวชน ซึ่งการมีเวลาให้แก่นักเรียนในครอบครัวมีผลอย่างสำคัญต่อการขัดเกลาทางสังคมที่ดำเนิน

ไปด้วยดี ทั้งนี้ การขัดเกลาทางสังคมอาจเป็นไปได้ทั้งโดยทางตรงและทางอ้อม โดยการได้พบปะพูดคุย และใช้เวลาร่วมกันของสมาชิกภายในครอบครัวย่อมส่งผลต่อความสัมพันธ์สภาพของครอบครัวที่แน่นแฟ้น ทำให้เกิดการรับรู้ปัญหาต่างๆ ของสมาชิกในครอบครัว ตลอดจนมีความเข้าใจและเห็นอกเห็นใจซึ่งกันและกัน (พรพิมล ไวทยางกูร, 2548; สุพัตรา สุภาพ, 2542) ซึ่งการขัดเกลาทางสังคมและสัมพันธ์สภาพในครอบครัวมีผลอย่างสำคัญต่อการมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนของเยาวชน (Kanyajit, 2003)

จากงานศึกษาที่ผ่านมาได้ชี้ให้เห็นว่า ครอบครัวที่มีการใช้เวลาแก่บุตรแตกต่างกันจะมีบทบาทของครอบครัวในการปลูกฝังจริยธรรมแก่เยาวชนทั้งในด้านความมีวินัยในตนเอง ด้านความรับผิดชอบ ด้านความอดทน ด้านความซื่อสัตย์สุจริต และด้านความขยันหมั่นเพียรแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (พียชอล มะหะหมัด ปราณี ทองคำ และมารุต คำชะอม, 2551) อีกทั้งการเห็นแบบอย่างที่ดียังมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมจริยธรรมของเด็กและเยาวชนด้วยเช่นกัน (ดุจเดือน พันธุมนาวิณ, 2550) ดังนั้น การมีเวลาให้แก่กันภายในครอบครัวจึงน่าจะมีความสัมพันธ์กับการประยุกต์ใช้หลักคำสอนทางศาสนาในการดำเนินชีวิตของเยาวชนสำหรับในการศึกษาครั้งนี้

3) คุณลักษณะด้านสิ่งแวดล้อม

ภูมิภาค

ภูมิภาค เป็นการแบ่งส่วนพื้นที่ที่มีลักษณะเด่นเฉพาะหรือความเป็นรูปแบบเดียวกันตามสภาพทางธรรมชาติหรือสภาพทางวัฒนธรรมบางอย่าง และแตกต่างไปจากพื้นที่อื่นโดยรอบ (กุลยา วิวิตเสวี, ม.ป.ป.) ซึ่งภูมิภาคนี้นับเป็นหนึ่งในตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อมที่แสดงแหล่งที่ตั้งถิ่นฐานของประชากร อันเชื่อมโยงอย่างใกล้ชิดกับบริบทสังคมและวัฒนธรรมของพื้นที่ ซึ่งมีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของประชากรผู้อยู่อาศัยในพื้นที่นั้นๆ โดยจากงานศึกษาที่ผ่านมา พบว่า เมื่อมีปัญหาชีวิตและการทำงาน ประชากรที่อาศัยอยู่ในภาคใต้จะใช้หลักคำสอนทางศาสนาในการแก้ปัญหามากที่สุด รองลงมาคือ กรุงเทพมหานคร มากไปกว่านั้น เมื่อพิจารณาในแง่สุขภาพจิตก็พบเช่นกันว่า ประชากรของภาคใต้มีสุขภาพจิตดีกว่าภูมิภาคอื่นๆ (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2552) ดังนั้น ภูมิภาคจึงน่าจะมีความสัมพันธ์กับการประยุกต์ใช้หลักคำสอนทางศาสนาในการดำเนินชีวิตของเยาวชนในการศึกษาครั้งนี้

เขตที่อยู่อาศัย

เมื่อบุคคลต้องเผชิญปัญหาในการดำเนินชีวิต การใช้หลักคำสอนทางศาสนาเป็นวิถีทางหนึ่งในการกล่อมเกลาและเสริมสร้างสุขภาวะทางปัญญาของบุคคลให้มีความประณีตขึ้น อันส่งผลทำให้ความสุขส่วนบุคคลและความสุขของสังคมมีมากขึ้นไปด้วย ซึ่งสุขภาวะทางปัญญาเป็นเรื่องคุณภาพของจิตใจ (mental quality) โดยพบว่าผู้ที่อาศัยในเขตชนบทมีแนวโน้มที่จะมีสุขภาวะทางปัญญามากกว่าผู้ที่อาศัยในเขตเมือง (ประเวช ตันติพิวัฒนสกุล, 2554) นอกจากนี้ จากงานศึกษาของ วิหมา ธรรมเจริญ (2555) เกี่ยวกับอิทธิพลของปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายในที่มีต่อความสุขของผู้สูงอายุ พบว่า ผู้สูงอายุที่อาศัยในเขตเมืองมีความสุขน้อยกว่าผู้ที่อยู่ในเขตชนบท และผลการศึกษา

เป็นไปอย่างสอดคล้องกับงานศึกษาของ ปังปอนด์ รักอำนวยกิจ และพิริยะ ผลพิรุฬห์ (2550) ที่ศึกษาเกี่ยวกับความสุขกายสบายใจของคนเมืองก็พบเช่นกันว่า ระดับของความพึงพอใจในชีวิตความเป็นอยู่ (ซึ่งส่งผลต่อความสุข) ของประชากรในเขตชนบทโดยทั่วไปที่มีสูงกว่าประชากรในเขตเมือง และเมื่อพิจารณาเฉพาะด้านความทุกข์ พบว่า ประชากรในเขตเมืองจะมีความทุกข์มากกว่าประชากรในเขตชนบท ทั้งนี้ เป็นเพราะว่าความเป็นเมืองส่งผลกระทบต่อความรู้สึกสบายใจของผู้อยู่อาศัยในเชิงลบ ซึ่งแม้ว่าการอยู่อาศัยในเขตเมืองจะมีสิ่งอำนวยความสะดวกสบายต่างๆ มากมาย ไม่ว่าจะเป็นโอกาสในการทำงาน รวมถึงทางเลือกในการบริโภคที่มากกว่า หากแต่ผู้ที่อาศัยในเขตเมืองต้องเผชิญกับปัจจัยที่บั่นทอนต่อความสุขอยู่ไม่น้อย เช่น ความแออัด มลพิษ และการแข่งขัน เป็นต้น (วิหมา ธรรมเจริญ, 2555; ปังปอนด์ รักอำนวยกิจ และพิริยะ ผลพิรุฬห์, 2550) ดังนั้น เขตที่อยู่อาศัยจึงน่าจะมีความสัมพันธ์กับการประยุกต์ใช้หลักคำสอนทางศาสนาในการดำเนินชีวิตของเยาวชนสำหรับการศึกษารุ่นนี้

การอยู่อาศัยร่วมครัวเรือนเดียวกับบิดาและหรือมารดา

การอยู่อาศัยร่วมครัวเรือนเดียวกับบิดาและหรือมารดา เป็นอีกหนึ่งตัวแปรที่น่าจะมีความสัมพันธ์กับการประยุกต์ใช้หลักคำสอนทางศาสนาในการดำเนินชีวิตของเยาวชน โดยจากรายงานการศึกษาที่ผ่านมาของ อรพินทร์ ชูชม อัจฉรา สุขารมณ และอุษา ศรีจินดารัตน์ (2549) พบว่า การถ่ายทอดทางปัญญาสังคม-อารมณ์ของบิดามารดามีอิทธิพลโดยตรงอย่างสำคัญยิ่งต่อจิตสำนึกทางปัญญาของเยาวชน ซึ่งจิตสำนึกทางปัญญานี้เป็นคุณลักษณะสำคัญที่ส่งผลต่อคุณภาพของเยาวชน อันเป็นการตระหนักรู้และไตร่ตรองอย่างมีสติในการที่บุคคลจะรู้จักและเข้าใจความรู้สึกนึกคิดของตนเองและผู้อื่น มีความสามารถในการควบคุมอารมณ์ตนเองได้ มีจิตใจเอื้ออาทร ตลอดจนรวมทั้งเห็นคุณค่าในการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งของเงินทอง เวลา และคำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวมและสังคม ซึ่งสิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นพื้นฐานในหลักคำสอนทางศาสนาต่างๆ อาทิ การไม่ทำความชั่วทั้งปวง การบำเพ็ญแต่ความดี การให้ความช่วยเหลือกันในสิ่งที่ดี การบริจาคนาน การให้อภัยแก่กันและกัน การรักเพื่อนมนุษย์ และความซื่อสัตย์ เป็นต้น (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2552) ดังนั้น เยาวชนที่อยู่อาศัยร่วมครัวเรือนเดียวกับบิดาและหรือมารดาจึงมีโอกาสดำเนินชีวิตที่ได้รับถ่ายทอดทางปัญญาสังคม-อารมณ์ของบิดามารดาได้มากกว่าเยาวชนที่ไม่ได้อยู่อาศัยร่วมครัวเรือนเดียวกับบิดาและหรือมารดา ด้วยเหตุนี้ การอยู่อาศัยร่วมครัวเรือนเดียวกับบิดาและหรือมารดาจึงน่าจะเป็นตัวแปรสำคัญอีกตัวหนึ่งที่มีความสัมพันธ์กับการประยุกต์ใช้หลักคำสอนทางศาสนาในการดำเนินชีวิตของเยาวชนในการศึกษารุ่นนี้

ความเคร่งทางศาสนาของบิดาและหรือมารดาในครัวเรือน

จากการทบทวนงานศึกษาที่ผ่านมา ได้ชี้ให้เห็นว่า ระดับความเคร่งทางศาสนาและระดับการปฏิบัติตามหลักคำสอนทางศาสนามีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกัน นั่นคือ หากบุคคลมีระดับความเคร่งทางศาสนา มากก็จะมีระดับของการปฏิบัติตามหลักคำสอนทางศาสนาสูงมากขึ้นตามไปด้วย (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2552) นอกจากนี้ ยังพบอีกว่าการถ่ายทอดทางปัญญาสังคม-อารมณ์ของบิดามารดามีอิทธิพลทางอ้อมมากที่สุดต่อความสามารถในการแก้ปัญหาและคุณภาพชีวิตของ

เยาวชน (อรพินทร์ ชูชม อัจฉรา สุขารมณ และอุษา ศรีจินดารัตน์, 2549) ซึ่งสอดคล้องกับงานศึกษาของ Maccoby (1992) ที่กล่าวว่า ครอบครัวเป็นหนึ่งในสถาบันทางสังคมที่ทำหน้าที่อบรมขัดเกลาทางสังคมหรือหล่อหลอมคุณลักษณะด้านนิสัย ทักษะ ค่านิยม และพฤติกรรมที่มีคุณภาพของบุคคลให้ตั้งงาม โดยเมื่อบิดาและหรือมารดาในครัวเรือนมีความเคร่งทางศาสนาย่อมมีอิทธิพลต่อการขัดเกลาทางสังคมแก่เยาวชนไม่โดยทางตรงก็โดยทางอ้อม อันจักช่วยทำให้เยาวชนมีหลักที่ตั้งงามในการดำเนินชีวิตและลดความเสี่ยงในพฤติกรรมเบี่ยงเบนต่างๆ ลงได้ (Kanyajit, 2003) ดังนั้น หากบิดาและหรือมารดาในครัวเรือนมีระดับความเคร่งทางศาสนา มากก็ย่อมส่งผลอย่างสำคัญต่อการที่เยาวชนจะนำเอาหลักคำสอนทางศาสนาไปปฏิบัติมากขึ้นตามไปด้วย

กรอบแนวความคิดในการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้ใช้ข้อมูลทุติยภูมิ (secondary data) จากโครงการสำรวจสภาวะทางสังคมและวัฒนธรรม พ.ศ. 2551 ดำเนินการโดยสำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ซึ่งเก็บรวบรวมข้อมูลในช่วงเดือนตุลาคม 2551 เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ เยาวชน ซึ่งเป็นบุคคลสัญชาติไทยอายุ 15 - 24 ปี และเคยมีปัญหาชีวิตหรือปัญหาการทำงานในรอบปีที่แล้ว โดยคัดเลือกศึกษาเฉพาะเป็นผู้ตอบข้อความของโครงการสำรวจด้วยตนเองเท่านั้น มีจำนวนทั้งสิ้น 2,306 คน

ในส่วนของการศึกษาการประยุกต์ใช้หลักคำสอนทางศาสนาในการดำเนินชีวิตของเยาวชนไทยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้ข้อความถามเกี่ยวกับการใช้หลักคำสอนทางศาสนาเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาเมื่อประสบปัญหาชีวิตหรือปัญหาการทำงานในรอบปีที่แล้ว เป็นตัวบ่งชี้ถึงการประยุกต์ใช้หลักคำสอนทางศาสนาในการดำเนินชีวิต ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ บ่อยมาก บางครั้ง และไม่บ่อย/ไม่เคย

สำหรับการศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างในคุณลักษณะด้านประชากร เศรษฐกิจ-สังคม และสิ่งแวดล้อมต่อความแตกต่างในการประยุกต์ใช้หลักคำสอนทางศาสนาในการดำเนินชีวิตของเยาวชนไทยนั้น มุ่งเน้นศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการใช้หลักคำสอนทางศาสนาในการดำเนินชีวิตของเยาวชนกับ คุณลักษณะด้านประชากร ได้แก่ เพศ (ชายและหญิง) กลุ่มอายุ (กลุ่มอายุ 15 - 17 ปี กลุ่มอายุ 18 - 19 ปี และกลุ่มอายุ 20 - 24 ปี) ค่านิยมในพฤติกรรมเชิงสร้างสรรค์ (ระดับน้อย ระดับปานกลาง และระดับมาก) และความเคร่งทางศาสนา (ระดับน้อย ระดับปานกลาง และระดับมาก) คุณลักษณะด้านเศรษฐกิจ-สังคม ได้แก่ ระดับการศึกษาสูงสุด (ไม่เคยเรียนหรือต่ำกว่า ประถมศึกษา ประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่า มัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า และสูงกว่ามัธยมศึกษาตอนปลาย) สถานภาพทางการศึกษา ศาสนาที่นับถือ (พุทธ อิสลาม และคริสต์) และการมีเวลาให้แก่กันภายในครอบครัว (เพียงพอ และไม่เพียงพอ) คุณลักษณะด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่ ภูมิภาค (กรุงเทพมหานคร ภาคกลาง (ไม่รวมกรุงเทพฯ) ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้) เขตที่อยู่อาศัย (ในเขตเทศบาล และนอกเขตเทศบาล) การอยู่อาศัย

ร่วมครัวเรือนเดียวกับบิดาและหรือมารดา (อยู่อาศัยร่วม และไม่อยู่อาศัยร่วม) และความเคร่งทาง
ศาสนาของบิดาและหรือมารดาในครัวเรือน (ระดับน้อย ระดับปานกลาง และระดับมาก)

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษาเรื่องการประยุกต์ใช้หลักคำสอนทางศาสนาในการดำเนินชีวิตของเยาวชนไทย ในครั้งนี้ เป็นการศึกษาเชิงปริมาณ (quantitative research) โดยใช้ข้อมูลทุติยภูมิ (secondary data) จากโครงการสำรวจระดับประเทศ ซึ่งมีรายละเอียดในวิธีดำเนินการศึกษา ดังนี้

แหล่งข้อมูลและเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษานี้ ใช้ข้อมูลทุติยภูมิ (secondary data) จากโครงการสำรวจสภาวะทางสังคม วัฒนธรรม และสุขภาพจิต พ.ศ. 2551 ซึ่งดำเนินการโดยสำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และได้ร่วมมือกับกรมสุขภาพจิต สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ จัดทำ การสำรวจสุขภาพจิต ซึ่งเก็บรวบรวมข้อมูลในช่วงเดือนตุลาคม 2551 โดยอาศัยเครื่องมือสำคัญ คือ แบบสอบถาม (questionnaire)

ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และการเลือกตัวอย่าง

โครงการสำรวจสภาวะทางสังคม วัฒนธรรม และสุขภาพจิต พ.ศ. 2551 ได้ใช้แผนการ สุ่มตัวอย่างแบบ stratified two – stage sampling โดยมีจังหวัดเป็นสตราตัม (stratum) ซึ่งมีทั้งสิ้น 76 สตราตัม และในแต่ละสตราตัมได้แบ่งออกเป็น 2 สตราตัมย่อยตามลักษณะการปกครอง คือ ใน เขตเทศบาล และนอกเขตเทศบาล โดยมีชุมชนอาคาร (สำหรับในเขตเทศบาล) และหมู่บ้าน (สำหรับ นอกเขตเทศบาล) เป็นตัวอย่างขั้นที่หนึ่ง คริวเรือนส่วนบุคคลและคริวเรือนพิเศษเป็นตัวอย่างขั้นที่สอง ซึ่งมีจำนวนคริวเรือนตัวอย่างทั้งสิ้น 26,520 คริวเรือน โดยสอบถามจากผู้ที่มิอายุ 13 ปีขึ้นไป จำนวน 60,700 คน (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2552) หากแต่ในการศึกษานี้มุ่งศึกษาเฉพาะกลุ่มเยาวชน ซึ่งเป็นบุคคลสัญชาติไทยที่มีอายุ 15-24 ปี และเคยมีปัญหาชีวิตหรือปัญหาการงาน ด้วยเหตุนี้งาน ศึกษาครั้งนี้จึงคัดเลือกเฉพาะผู้ที่มีอายุ 15 – 24 ปี และตอบข้อคำถามของโครงการสำรวจด้วยตนเอง เท่านั้น โดยไม่รวมผู้รายงานว่าตนที่ไม่มีปัญหาชีวิตหรือปัญหาการงาน ดังนั้น จึงมีจำนวนตัวอย่างที่ใช้ ในการศึกษาทั้งสิ้น 2,306 คน

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

การศึกษาในครั้งนี้ คัดเลือกเฉพาะบางข้อรายการถามจากแบบสอบถามของโครงการ สสำรวจสภาวะทางสังคม วัฒนธรรม และสุขภาพจิต พ.ศ. 2551 (ดูภาคผนวก ก) ที่มีความเกี่ยวข้องกับ ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา ซึ่งเป็นตัวแปรที่ได้มาจากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังได้

ปรากฏไว้ในกรอบแนวความคิดในการศึกษา ทั้งนี้ ในบางข้อรายการถามอาจมีคำตอบที่มีระดับการวัดของข้อมูลไม่สอดคล้องกับเงื่อนไขของการใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการศึกษา ผู้วิจัยจึงได้ดำเนินการจัดกลุ่มในคำตอบใหม่ (recode) เพื่อให้ระดับการวัดของข้อมูลเป็นไปตามเงื่อนไขของสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล นอกจากนี้ ในบางตัวแปรที่ใช้ในการศึกษากลับไม่ได้มีในข้อรายการถามโดยตรง ผู้วิจัยจึงได้ใช้การสร้างตัวแปรเหล่านั้นใหม่ (compute) ด้วยวิธีอ้อมจากข้อรายการถามต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ได้ตัวแปรตามที่ต้องการศึกษา ซึ่งสามารถสรุปการจัดการข้อมูลในตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา เพื่อให้เป็นไปตามเงื่อนไขของสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการศึกษาในครั้งนี้ ดังนี้

ตาราง 3.1 การจัดการข้อมูลในตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาสำหรับสถิติทดสอบไคสแควร์

ตัวแปร	การจัดการข้อมูลสำหรับสถิติทดสอบไคสแควร์	
	การจำแนกกลุ่ม	ระดับการวัดของข้อมูล
<ul style="list-style-type: none"> ● คุณลักษณะด้านประชากร - เพศ (ข้อ F4) 	1 = ชาย 2 = หญิง	นามมาตรา
<ul style="list-style-type: none"> - กลุ่มอายุ (ข้อ F5) 	1 = กลุ่มอายุ 15 - 17 ปี 2 = กลุ่มอายุ 18 - 19 ปี 3 = กลุ่มอายุ 20 - 24 ปี	อันดับมาตรา
<ul style="list-style-type: none"> - ค่านิยมในพฤติกรรมเชิงสร้างสรรค์ (ข้อ F41 F42 F43 F44 F45 F48 F53 F54 และ F55) F41-F48 และ F53 ให้ค่าคะแนน ดังนี้ <ul style="list-style-type: none"> - ค่าคะแนน 2 เมื่อตอบข้อเลือก 1 และ 2 คือ ทุกครั้งที่มีโอกาส และส่วนใหญ่ - ค่าคะแนน 1 เมื่อตอบข้อเลือก 3 และ 4 คือ บางครั้ง และน้อยครั้ง - ค่าคะแนน 0 เมื่อตอบข้อเลือก 5 คือ ไม่ทำ F54-F55 ให้ค่าคะแนน ดังนี้ <ul style="list-style-type: none"> - ค่าคะแนน 2 เมื่อตอบข้อเลือก 1 คือ ประจำ - ค่าคะแนน 1 เมื่อตอบข้อเลือก 2 คือ บางครั้ง - ค่าคะแนน 0 เมื่อตอบข้อเลือก 3 คือ ไม่ได้เข้าร่วม ตัวแปรนี้ประกอบด้วยข้อถามจำนวน 9 ข้อ ซึ่งในแต่ละข้อมีคะแนนสูงสุดคือ 2 และต่ำสุดคือ 0 เพราะฉะนั้นตัวแปรนี้จึงมีคะแนนรวมสูงสุดคือ 18 และต่ำสุดคือ 0	1 = ระดับน้อย (คะแนน 0-6 คะแนน) 2 = ระดับปานกลาง (คะแนน 7-12 คะแนน) 3 = ระดับมาก (คะแนน 12-18 คะแนน)	อันดับมาตรา

ตาราง 3.1 (ต่อ)

ตัวแปร	การจัดการข้อมูลสำหรับสถิติทดสอบไคสแควร์	
	การจำแนกกลุ่ม	ระดับการวัดของข้อมูล
- ความเคร่งทางศาสนา (ข้อ F27) มีค่าคะแนน 0-10 โดยไม่เคร่งเลย ให้ค่าคะแนนเป็น 0 จนถึงเคร่งมากที่สุด ให้ค่าคะแนนเป็น 10 เพราะฉะนั้น คะแนนสูงสุดคือ 10 และต่ำสุดคือ 0	1 = ระดับน้อย (คะแนน 0-4 คะแนน) 2 = ระดับปานกลาง (คะแนน 5-7 คะแนน) 3 = ระดับมาก (คะแนน 8-10 คะแนน)	อันดับมาตรา
<ul style="list-style-type: none"> ● คุณลักษณะด้านเศรษฐกิจ-สังคม - ระดับการศึกษาสูงสุด (ข้อ F10) 	1 = ไม่เคยเรียนหรือต่ำกว่า ประถมศึกษา 2 = ประถมศึกษา 3 = มัธยมศึกษาตอนต้นหรือ เทียบเท่า 4 = มัธยมศึกษาตอนปลายหรือ เทียบเท่า 5 = สูงกว่ามัธยมศึกษาตอนปลาย	อันดับมาตรา
- สถานภาพทางการศึกษา (ข้อ F9)	1 = กำลังเรียน 2 = ไม่เรียน	นามมาตรา
- ศาสนาที่นับถือ (ข้อ F13)	1 = พุทธ 2 = อิสลาม 3 = คริสต์	นามมาตรา
- การมีเวลาให้แก่นักภายใน ครอบครัว (ข้อ F58)	1 = เพียงพอ 2 = ไม่เพียงพอ	นามมาตรา
<ul style="list-style-type: none"> ● คุณลักษณะด้านสิ่งแวดล้อม - ภูมิภาค (ข้อ 1 REG) 	1 = กรุงเทพมหานคร 2 = ภาคกลาง (ไม่รวมกรุงเทพฯ) 3 = ภาคเหนือ 4 = ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 5 = ภาคใต้	นามมาตรา
- เขตที่อยู่อาศัย (ข้อ 4 AREA)	1 = ในเขตเทศบาล 2 = นอกเขตเทศบาล	นามมาตรา

ตาราง 3.1 (ต่อ)

ตัวแปร	การจัดการข้อมูลสำหรับสถิติทดสอบไคสแควร์	
	การจำแนกกลุ่ม	ระดับการวัดของข้อมูล
- การอยู่อาศัยร่วมครัวเรือน เดียวกับบิดาและหรือมารดา (ข้อ F6 และ F7)	1 = อยู่อาศัยร่วม 2 = ไม่ได้อยู่อาศัยร่วม	นามมาตรา
- ความเคร่งทางศาสนาของบิดา และหรือมารดาในครัวเรือน (ข้อ F6 F7 และ F27) ในข้อ F27 มีค่า 0-10 โดยไม่เคร่งเลยให้ค่าคะแนน เป็น 0 จนถึงเคร่งมากที่สุดให้ค่าคะแนนเป็น 10 เพราะฉะนั้นคะแนนสูงสุดคือ 10 และต่ำสุดคือ 0	1 = ระดับน้อย (คะแนน 0-4 คะแนน) 2 = ระดับปานกลาง (คะแนน 5-7 คะแนน) 3 = ระดับมาก (คะแนน 8-10 คะแนน)	อันดับมาตรา
● การประยุกต์ใช้หลักคำสอนทาง ศาสนาในการดำเนินชีวิต (ข้อ F26) โดยจัดกลุ่มใหม่ ดังนี้ - กลุ่ม 1 เมื่อตอบข้อเลือก 1 และ 2 คือ ทุก ครั้ง และแทบทุกครั้ง - กลุ่ม 2 เมื่อตอบข้อเลือก 3 คือ เป็นบางครั้ง - กลุ่ม 3 เมื่อตอบข้อเลือก 4 และ 5 คือ น้อย ครั้ง และไม่เคยใช้หลักศาสนา	1 = บ่อยมาก 2 = บางครั้ง 3 = ไม่ค่อยบ่อย/ไม่เคย	อันดับมาตรา

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติสำหรับสังคมศาสตร์ในการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่

1) สถิติเชิงพรรณนา (descriptive statistics) ได้แก่ ความถี่ (frequency) ร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) เพื่อบรรยายคุณลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ตลอดจนสถานการณ์การประยุกต์ใช้หลักคำสอนทางศาสนาในการดำเนินชีวิตของเยาวชนไทย

2) สถิติเชิงอนุมาน (inferential statistics) ได้แก่ การทดสอบไคสแควร์ (chi-square test) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างในคุณลักษณะด้านปัจเจกบุคคล เศรษฐกิจ-สังคม และสิ่งแวดล้อมต่อความแตกต่างในการประยุกต์ใช้หลักคำสอนทางศาสนาในการดำเนินชีวิตของเยาวชนไทย

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาเรื่องการประยุกต์ใช้หลักคำสอนทางศาสนาในการดำเนินชีวิตของเยาวชนไทยในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์สำคัญ 2 ประการสำคัญ คือ เพื่อศึกษาการประยุกต์ใช้หลักคำสอนทางศาสนาในการดำเนินชีวิตของเยาวชนไทย และเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างในคุณลักษณะด้านประชากร เศรษฐกิจ-สังคม และสิ่งแวดล้อมต่อการประยุกต์ใช้หลักคำสอนทางศาสนาในการดำเนินชีวิตของเยาวชนไทย เป็นการศึกษาเชิงปริมาณ (quantitative research) โดยใช้ข้อมูลทุติยภูมิ (secondary data) จากโครงการสำรวจสถานะทางสังคม วัฒนธรรม และสุขภาพจิต พ.ศ. 2551 ดำเนินการโดยสำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และได้ร่วมมือกับกรมสุขภาพจิต สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ จัดทำการศึกษาสุขภาพจิต อันเป็นแหล่งข้อมูลที่ใช้สำหรับการศึกษาเพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัยในข้างต้น โดยในบทนี้จักขอนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยครอบคลุมสาระใน 3 ส่วนสำคัญ ดังนี้

- ส่วนที่ 1 คุณลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง
- ส่วนที่ 2 สถานการณ์การประยุกต์ใช้หลักคำสอนทางศาสนาในการดำเนินชีวิตของเยาวชนไทย
- ส่วนที่ 3 การเปรียบเทียบความแตกต่างในคุณลักษณะด้านประชากร เศรษฐกิจ-สังคม และสิ่งแวดล้อมต่อการประยุกต์ใช้หลักคำสอนทางศาสนาในการดำเนินชีวิตของเยาวชนไทย

ส่วนที่ 1 คุณลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านคุณลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ซึ่งเป็นเยาวชนสัญชาติไทยอายุ 15 - 24 ปี และเคยประสบปัญหาชีวิตหรือปัญหาการงานในรอบปีที่แล้ว มีจำนวนทั้งสิ้น 2,306 คน พบว่า กลุ่มตัวอย่างโดยส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 61.4 ในขณะที่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 38.6 ประมาณครึ่งหนึ่งของกลุ่มตัวอย่าง คือ ร้อยละ 50.6 อยู่ในกลุ่มอายุ 20-24 ปี รองลงมาได้แก่ กลุ่มอายุ 15-17 ปี และกลุ่มอายุ 18-19 ปี คิดเป็นร้อยละ 29.8 และ 19.6 ตามลำดับ อายุเฉลี่ยอยู่ที่ 19.58 ปี ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.879 เกือบครึ่งหนึ่งคือ ร้อยละ 47.5 ของกลุ่มตัวอย่างมีค่านิยมในพฤติกรรมเชิงสร้างสรรค์ในระดับปานกลาง รองลงมาคือระดับมาก และระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 26.5 และ 25.9 ตามลำดับ มากไปกว่านั้น กลุ่มตัวอย่างโดยส่วนใหญ่มีความเคร่งทางศาสนาในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 66.0 รองลงมาคือ ระดับน้อย และระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 19.7 และ 14.3 ตามลำดับ (ดูตาราง 4.1)

ตาราง 4.1 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างตามคุณลักษณะด้านประชากร

คุณลักษณะด้านประชากร	จำนวน	ร้อยละ
● เพศ		
ชาย	891	38.6
หญิง	1,415	61.4
รวม	2,306	100.0
● กลุ่มอายุ		
15 – 17 ปี	687	29.8
18 – 19 ปี	453	19.6
20 – 24 ปี	1,166	50.6
รวม	2,306	100.0
อายุเฉลี่ย 19.58 ปี ; ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2.879		
● ค่านิยมในพฤติกรรมเชิงสร้างสรรค์		
ระดับน้อย	598	25.9
ระดับปานกลาง	1,096	47.5
ระดับมาก	612	26.5
รวม	1,935 *	100.0
● ความเคร่งทางศาสนา		
ระดับน้อย	454	19.7
ระดับปานกลาง	1,522	66.0
ระดับมาก	330	14.3
รวม	2,306	100.0

* หมายถึง ไม่รวม missing cases

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านคุณลักษณะเศรษฐกิจและสังคมของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า กลุ่มตัวอย่างโดยส่วนใหญ่ คือ ร้อยละ 43.3 สำเร็จการศึกษาสูงสุดในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่า รองลงมาได้แก่ มัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า ประถมศึกษา และสูงกว่ามัธยมศึกษาตอนปลาย คิดเป็นร้อยละ 28.6 15.4 และ 10.1 ตามลำดับ ในขณะที่ร้อยละ 2.4 ของกลุ่มตัวอย่างไม่ได้รับการศึกษาหรือได้รับการศึกษาต่ำกว่าระดับประถมศึกษา และในแง่ของสถานภาพทางการศึกษา พบว่า มากกว่าครึ่งหนึ่งของกลุ่มตัวอย่าง คือ ร้อยละ 56.1 ไม่ได้อยู่ในสถานภาพกำลังศึกษา ในขณะที่ร้อยละ 43.9 ของกลุ่มตัวอย่างอยู่ในสถานภาพกำลังศึกษา กลุ่มตัวอย่างโดยมาก คือ ร้อยละ 89.8 เป็นผู้นับถือศาสนาพุทธ รองลงมา ได้แก่ ศาสนาอิสลาม และศาสนาคริสต์ คิดเป็นร้อยละ 8.7 และ 1.5 ตามลำดับ นอกจากนี้ โดยส่วนใหญ่ คือ ร้อยละ 89.5 ของกลุ่มตัวอย่างที่ครอบครัวมีเวลาให้แก่กันอย่างเพียงพอ มีเพียงร้อยละ 10.5 ที่ครอบครัวมีเวลาให้แก่กันอย่างไม่เพียงพอ (ดูตาราง 4.2)

ตาราง 4.2 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างตามคุณลักษณะด้านเศรษฐกิจ-สังคม

คุณลักษณะด้านเศรษฐกิจ-สังคม	จำนวน	ร้อยละ
● ระดับการศึกษาสูงสุด		
ไม่เคยเรียนหรือต่ำกว่าประถมศึกษา	55	2.4
ประถมศึกษา	356	15.5
มัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่า	997	43.3
มัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า	659	28.7
สูงกว่ามัธยมศึกษาตอนปลาย	233	10.1
รวม	2,300 *	100.0
● สถานภาพทางการศึกษา		
กำลังเรียน	1,012	43.9
ไม่ได้เรียน	1,294	56.1
รวม	2,306	100.0
● ศาสนาที่นับถือ		
พุทธ	2,071	89.8
อิสลาม	201	8.7
คริสต์	34	1.5
รวม	2,306	100.0
● การมีเวลาให้แก่นักภายในครอบครัว		
เพียงพอ	1,948	89.5
ไม่เพียงพอ	229	10.5
รวม	2,177 *	100.0

* หมายถึง ไม่รวม missing cases

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านคุณลักษณะทางสิ่งแวดล้อมของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า กลุ่มตัวอย่าง โดยส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในภาคกลาง (ไม่รวมกรุงเทพมหานคร) คิดเป็นร้อยละ 32.8 รองลงมา ได้แก่ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคเหนือ ภาคใต้ และกรุงเทพมหานคร คิดเป็นร้อยละ 19.0 18.6 17.5 และ 12.1 ตามลำดับ มากกว่าครึ่งหนึ่งของกลุ่มตัวอย่าง คือ ร้อยละ 63.8 อาศัยอยู่ในเขตเทศบาล และร้อยละ 36.2 อาศัยอยู่นอกเขตเทศบาล นอกจากนี้ มากกว่าครึ่งหนึ่งของกลุ่มตัวอย่าง คือ ร้อยละ 55.4 อาศัยอยู่ร่วมครัวเรือนเดียวกับบิดาและหรือมารดา ในขณะที่ร้อยละ 44.6 ของกลุ่มตัวอย่าง ไม่ได้อาศัยอยู่ร่วมครัวเรือนเดียวกับบิดาและหรือมารดา ทั้งนี้ บิดาและหรือมารดาในครัวเรือนโดยส่วนใหญ่มีความเคร่งทางศาสนาอยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 66.8 รองลงมา ได้แก่ ระดับน้อย และระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 19.1 และ 14.1 ตามลำดับ (ดูตาราง 4.3)

ตาราง 4.3 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างตามคุณลักษณะด้านสิ่งแวดล้อม

คุณลักษณะด้านสิ่งแวดล้อม	จำนวน	ร้อยละ
● ภูมิภาค		
กรุงเทพมหานคร	278	12.1
ภาคกลาง (ไม่รวมกรุงเทพมหานคร)	757	32.8
ภาคเหนือ	430	18.6
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	438	19.0
ภาคใต้	403	17.5
รวม	2,306	100.0
● เขตที่อยู่อาศัย		
ในเขตเทศบาล	1,472	63.8
นอกเขตเทศบาล	834	36.2
รวม	2,306	100.0
● การอยู่อาศัยร่วมครัวเรือนเดียวกับบิดาและหรือมารดา		
อยู่อาศัยร่วม	1,029	44.6
ไม่ได้อยู่อาศัยร่วม	1,277	55.4
รวม	2,306	100.0
● ความเคร่งทางศาสนาของบิดาและหรือมารดาในครัวเรือน		
ระดับน้อย	242	19.1
ระดับปานกลาง	844	66.8
ระดับมาก	178	14.1
รวม	1,264 *	100.0

* หมายถึง ไม่รวม missing cases

ส่วนที่ 2 สถานการณ์การประยุกต์ใช้หลักคำสอนทางศาสนาในการดำเนินชีวิตของเยาวชนไทย

ในส่วนของการศึกษาสถานการณ์การประยุกต์ใช้หลักคำสอนทางศาสนาในการดำเนินชีวิตของเยาวชนไทยนั้น ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า เกือบครึ่งหนึ่งของกลุ่มตัวอย่าง คือ ร้อยละ 47.5 มีการประยุกต์ใช้หลักคำสอนทางศาสนาในการดำเนินชีวิตเป็นบางครั้ง รองลงมา คือ ไม่ค่อยบ่อย และบ่อยมาก คิดเป็นร้อยละ 26.6 และ 25.9 ตามลำดับ (ดูตาราง 4.4)

ตาราง 4.4 ร้อยละของสถานการณ์การประยุกต์ใช้หลักคำสอนทางศาสนาในการดำเนินชีวิตของ
เยาวชนไทย

การประยุกต์ใช้หลักคำสอนทางศาสนาในการดำเนินชีวิต	จำนวน	ร้อยละ
ไม่ค่อยบ่อย	612	26.6
บางครั้ง	1,096	47.5
บ่อยมาก	598	25.9
รวม	2,306	100.0

ส่วนที่ 3 การเปรียบเทียบความแตกต่างในคุณลักษณะด้านประชากร เศรษฐกิจ-สังคม และ
สิ่งแวดล้อมต่อการประยุกต์ใช้หลักคำสอนทางศาสนาในการดำเนินชีวิตของเยาวชน
ไทย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนของการศึกษาการเปรียบเทียบความแตกต่างใน
คุณลักษณะด้านประชากรต่อการประยุกต์ใช้หลักคำสอนทางศาสนาในการดำเนินชีวิต พบว่า กลุ่ม
ตัวอย่างที่มีความแตกต่างกันในเพศ ค่านิยมในพฤติกรรมเชิงสร้างสรรค์ และความเคร่งทางศาสนา จะ
มีการประยุกต์ใช้หลักคำสอนทางศาสนาในการดำเนินชีวิตที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดย
พบว่าเพศหญิงมีแนวโน้มที่จะประยุกต์ใช้หลักคำสอนทางศาสนาในการดำเนินชีวิตสูงกว่าเพศชาย ผู้ที่
มีค่านิยมในพฤติกรรมเชิงสร้างสรรค์ในระดับมากกว่ามีแนวโน้มที่จะประยุกต์ใช้หลักคำสอนทาง
ศาสนาในการดำเนินชีวิตสูงกว่าผู้ที่มีค่านิยมในพฤติกรรมเชิงสร้างสรรค์ในระดับน้อยกว่า มากไปกว่า
นั้น ผู้ที่มีความเคร่งทางศาสนาในระดับมากกว่ามีแนวโน้มที่จะประยุกต์ใช้หลักคำสอนทางศาสนาในการ
ดำเนินชีวิตสูงกว่าผู้ที่มีความเคร่งทางศาสนาในระดับน้อยกว่าเช่นกัน (ดูตาราง 4.5)

ว ๒๑
 ๕๕๓๐
 .๕
 ๕๑๕๕
 ๒๕๕๖

16337375

สำนักหอสมุด

ตาราง 4.5 การเปรียบเทียบความแตกต่างในคุณลักษณะด้านประชากรต่อการประยุกต์ใช้หลักคำสอนทางศาสนาในการดำเนินชีวิตของเยาวชนไทย 19 ก.ค. 2556

คุณลักษณะด้านประชากร	การประยุกต์ใช้หลักคำสอนทางศาสนาในการดำเนินชีวิต			รวม	(จำนวน)
	บ่อยมาก	บางครั้ง	ไม่ค่อยบ่อย		
● เพศ					
ชาย	21.1	45.5	33.4	100.0	(891)
หญิง	29.0	48.8	22.2	100.0	(1,415)
	n = 2,306 ; $\chi^2 = 40.485$; df = 2 ; p-value < 0.001				
● กลุ่มอายุ					
15 - 17 ปี	24.0	48.8	27.2	100.0	(687)
18 - 19 ปี	23.8	46.6	29.6	100.0	(453)
20 - 24 ปี	27.9	47.2	25.0	100.0	(1,166)
	n = 2,306 ; $\chi^2 = 6.565$; df = 4 ; p-value = 0.161				
● ค่านิยมในพฤติกรรมเชิงสร้างสรรค์					
ระดับน้อย	14.9	36.8	48.2	100.0	(114)
ระดับปานกลาง	20.4	51.8	27.8	100.0	(1,090)
ระดับมาก	39.3	46.1	14.6	100.0	(731)
	n = 1,935* ; $\chi^2 = 131.758$; df = 4 ; p-value < 0.001				
● ความเคร่งทางศาสนา					
ระดับน้อย	10.6	34.4	55.1	100.0	(454)
ระดับปานกลาง	23.9	54.3	21.8	100.0	(1,522)
ระดับมาก	56.4	34.5	9.1	100.0	(330)
	n = 2,306 ; $\chi^2 = 394.230$; df = 4 ; p-value < 0.001				

* หมายถึง ไม่รวม missing cases

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนของการศึกษาการเปรียบเทียบความแตกต่างในคุณลักษณะด้านเศรษฐกิจ-สังคมต่อการประยุกต์ใช้หลักคำสอนทางศาสนาในการดำเนินชีวิต พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีความแตกต่างกันในระดับการศึกษาสูงสุดและศาสนาที่นับถือ จะมีการประยุกต์ใช้หลักคำสอนทางศาสนาในการดำเนินชีวิตที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยพบว่าผู้ที่ไม่เคยเรียนหรือสำเร็จการศึกษาต่ำกว่าประถมศึกษา มีแนวโน้มที่จะประยุกต์ใช้หลักคำสอนทางศาสนาในการดำเนินชีวิตต่ำกว่าผู้ที่สำเร็จระดับการศึกษาสูงสุดตั้งแต่ประถมศึกษาขึ้นไป และผู้ที่นับถือศาสนาอิสลามมีแนวโน้มที่จะประยุกต์ใช้หลักคำสอนทางศาสนาในการดำเนินชีวิตสูงกว่าผู้ที่นับถือศาสนาอื่นๆ อันได้แก่ ศาสนาคริสต์ และศาสนาพุทธ (ดูตาราง 4.6)

ตาราง 4.6 การเปรียบเทียบความแตกต่างในคุณลักษณะด้านเศรษฐกิจ-สังคมต่อการประยุกต์ใช้หลักคำสอนทางศาสนาในการดำเนินชีวิตของเยาวชนไทย

คุณลักษณะด้านเศรษฐกิจ-สังคม	การประยุกต์ใช้หลักคำสอนทางศาสนาในการดำเนินชีวิต			รวม	(จำนวน)
	บ่อยมาก	บางครั้ง	ไม่ค่อยบ่อย		
● ระดับการศึกษาสูงสุด					
ไม่เคยเรียน/ต่ำกว่าประถมศึกษา	34.5	30.9	34.5	100.0	(55)
ประถมศึกษา	25.6	42.7	31.7	100.0	(356)
มัธยมศึกษาตอนต้น/เทียบเท่า	25.2	48.3	26.5	100.0	(997)
มัธยมศึกษาตอนปลาย/เทียบเท่า	25.8	49.6	24.6	100.0	(659)
สูงกว่ามัธยมศึกษาตอนปลาย	27.5	50.6	21.9	100.0	(233)
	n = 2,300* ; $\chi^2 = 15.999$; df = 8 ; p-value < 0.050				
● สถานภาพทางการศึกษา					
กำลังเรียน	26.0	48.4	25.6	100.0	(1,012)
ไม่ได้เรียน	25.9	46.8	27.3	100.0	(1,294)
	n = 2,306 ; $\chi^2 = 0.912$; df = 2 ; p-value = 0.634				
● ศาสนาที่นับถือ					
พุทธ	22.8	48.6	28.5	100.0	(2,071)
อิสลาม	53.7	37.8	8.5	100.0	(201)
คริสต์	50.0	38.2	11.8	100.0	(34)
	n = 2,306 ; $\chi^2 = 110.940$; df = 4 ; p-value < 0.001				
● การมีเวลาให้แก่นักภายในครอบครัว					
เพียงพอ	27.0	47.6	25.5	100.0	(1,948)
ไม่เพียงพอ	23.1	44.5	32.3	100.0	(229)
	n = 2,177* ; $\chi^2 = 5.195$; df = 2 ; p-value = 0.074				

* หมายถึง ไม่รวม missing cases

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนของการศึกษาการเปรียบเทียบความแตกต่างในคุณลักษณะด้านสิ่งแวดล้อมต่อการประยุกต์ใช้หลักคำสอนทางศาสนาในการดำเนินชีวิต พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีความแตกต่างกันในภูมิภาคและความเคร่งทางศาสนาของบิดาและหรือมารดาในครัวเรือน จะมีการประยุกต์ใช้หลักคำสอนทางศาสนาในการดำเนินชีวิตที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยพบว่าผู้อาศัยอยู่ในภาคใต้มีแนวโน้มที่จะประยุกต์ใช้หลักคำสอนทางศาสนาในการดำเนินชีวิตสูงกว่าผู้ที่อาศัยอยู่ในภูมิภาคอื่นๆ ได้แก่ กรุงเทพมหานคร ภาคกลาง (ไม่รวมกรุงเทพมหานคร) ภาคเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มากไปกว่านั้น ผู้ที่บิดาและหรือมารดาในครัวเรือนมีความเคร่งทางศาสนาในระดับมากกว่ามีแนวโน้มที่จะประยุกต์ใช้หลักคำสอนทางศาสนาในการดำเนินชีวิตสูงกว่าผู้ที่บิดาและหรือมารดาในครัวเรือนมีความเคร่งทางศาสนาในระดับน้อยกว่า (ดูตาราง 4.7)

ตาราง 4.7 การเปรียบเทียบความแตกต่างในคุณลักษณะด้านสิ่งแวดล้อมต่อการประยุกต์ใช้หลักคำสอนทางศาสนาในการดำเนินชีวิตของเยาวชนไทย

คุณลักษณะด้านสิ่งแวดล้อม	การประยุกต์ใช้หลักคำสอนทางศาสนาในการดำเนินชีวิต			รวม	(จำนวน)
	บ่อยมาก	บางครั้ง	ไม่ค่อยบ่อย		
● ภูมิภาค					
กรุงเทพมหานคร	28.4	51.1	20.5	100.0	(278)
ภาคกลาง (ไม่รวม กทม.)	22.7	48.0	29.3	100.0	(757)
ภาคเหนือ	21.4	48.6	30.0	100.0	(430)
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	20.3	50.0	29.7	100.0	(438)
ภาคใต้	41.2	40.4	18.4	100.0	(403)
	n = 2,306 ; $\chi^2 = 74.028$; df = 8 ; p-value < 0.001				
● เขตที่อยู่อาศัย					
ในเขตเทศบาล	25.9	47.6	26.5	100.0	(1,472)
นอกเขตเทศบาล	26.0	47.4	26.6	100.0	(834)
	n = 2,306 ; $\chi^2 = 0.014$; df = 2 ; p-value = 0.993				
● การอยู่อาศัยร่วมกับสัตว์เลี้ยงและหรือมารดา					
อยู่อาศัยร่วม	25.9	47.8	26.2	100.0	(1,029)
ไม่ได้อยู่อาศัยร่วม	25.9	47.3	26.8	100.0	(1,277)
	n = 2,306 ; $\chi^2 = 0.095$; df = 2 ; p-value = 0.954				
● ความเคร่งทางศาสนาของบิดาและหรือมารดาในครัวเรือน					
ระดับน้อย	12.0	36.4	51.7	100.0	(242)
ระดับปานกลาง	24.3	52.4	23.3	100.0	(844)
ระดับมาก	53.4	37.6	9.0	100.0	(178)
	n = 1,264* ; $\chi^2 = 165.474$; df = 4 ; p-value < 0.001				

* หมายถึง ไม่รวม missing cases

โดยสรุปแล้ว กลุ่มตัวอย่างที่มีคุณลักษณะแตกต่างกันในด้านเพศ ค่านิยมในพฤติกรรมเชิงสร้างสรรค์ ระดับการศึกษาสูงสุด ศาสนาที่นับถือ ภูมิภาค และความเคร่งทางศาสนาของบิดาและหรือมารดาในครัวเรือน จะมีการประยุกต์ใช้หลักคำสอนทางศาสนาในการดำเนินชีวิตที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่องการประยุกต์ใช้หลักคำสอนทางศาสนาในการดำเนินชีวิตของเยาวชนไทย ในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 2 ประการ คือ เพื่อศึกษาสถานการณ์การประยุกต์ใช้หลักคำสอนทางศาสนา ในการดำเนินชีวิตของเยาวชนไทย และเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างในคุณลักษณะด้านประชากร เศรษฐกิจ-สังคม และสิ่งแวดล้อมต่อการประยุกต์ใช้หลักคำสอนทางศาสนาในการดำเนินชีวิตของ เยาวชนไทย ศึกษาโดยใช้ข้อมูลทุติยภูมิ (secondary data) จากโครงการสำรวจสถานะทางสังคม วัฒนธรรม และสุขภาพจิต พ.ศ. 2551 ดำเนินการโดยสำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสาร และได้ร่วมมือกับกรมสุขภาพจิต สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ จัดทำการสำรวจสุขภาพจิต เก็บรวบรวมข้อมูลในช่วงเดือนตุลาคม 2551

โครงการสำรวจในข้างต้นนี้เป็นข้อมูลระดับประเทศ โดยการใช้การสุ่มตัวอย่างแบบ stratified two – stage sampling มีจังหวัดเป็นสตราตัม (stratum) ซึ่งมีทั้งสิ้น 76 สตราตัม และใน แต่ละสตราตัมได้แบ่งออกเป็น 2 สตราตัมย่อยตามลักษณะการปกครอง คือ ในเขตเทศบาล และ นอกเขตเทศบาล โดยมีชุมชนอาคาร (สำหรับในเขตเทศบาล) และหมู่บ้าน (สำหรับนอกเขตเทศบาล) เป็นตัวอย่างชั้นที่หนึ่งครัวเรือนส่วนบุคคลและครัวเรือนพิเศษเป็นตัวอย่างชั้นที่สอง โดยสอบถามจาก ผู้ที่มีอายุ 13 ปีขึ้นไป แต่ในการศึกษาครั้งนี้คัดเลือกเฉพาะเยาวชนไทยที่มีอายุ 15 – 24 ปี และเคยมี ปัญหาชีวิตหรือปัญหาการงานในรอบปีที่แล้ว โดยคัดเลือกเฉพาะผู้ที่ตอบข้อความถามของโครงการ สำรวจด้วยตนเองเท่านั้น ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 2,306 คน

สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล ได้ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติสำหรับสังคมศาสตร์ โดยใช้ สถิติเชิงพรรณนา (descriptive statistics) ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน เพื่อบรรยายคุณลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ตลอดจนสถานการณ์การประยุกต์ใช้หลัก คำสอนทางศาสนาในการดำเนินชีวิตของเยาวชนไทย และสถิติเชิงอนุมาน (inferential statistics) ได้แก่ การทดสอบไคสแควร์ (chi-square test) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างในคุณลักษณะ ด้านประชากร เศรษฐกิจ-สังคม และสิ่งแวดล้อมต่อการประยุกต์ใช้หลักคำสอนทางศาสนาในการ ดำเนินชีวิตของเยาวชนไทย

สรุปผลการศึกษา

1) คุณลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างเป็นเพศหญิงร้อยละ 61.4 ประมาณกึ่งหนึ่งอยู่ในกลุ่มอายุ 20-24 ปี รองลงมาคือ กลุ่มอายุ 15-17 ปี และกลุ่มอายุ 18-19 ปี คิดเป็นร้อยละ 29.8 และ 19.6 ตามลำดับ มี

ค่านิยมในพฤติกรรมเชิงสร้างสรรค์ในระดับมาก ถึงร้อยละ 96.6 และมีความเคร่งทางศาสนาในระดับปานกลาง ร้อยละ 66.0 รองลงมาคือ ระดับน้อย และระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 19.7 และ 14.3 ตามลำดับ

กลุ่มตัวอย่างสำเร็จการศึกษาสูงสุดในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่า ร้อยละ 43.3 รองลงมาได้แก่ มัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า ประถมศึกษา และสูงกว่ามัธยมศึกษาตอนปลาย คิดเป็นร้อยละ 28.6 15.4 และ 10.1 ตามลำดับ มีเพียงร้อยละ 2.4 ของกลุ่มตัวอย่างไม่ได้รับการศึกษาหรือได้รับการศึกษาต่ำกว่าระดับประถมศึกษา กลุ่มตัวอย่างไม่ได้อยู่ในสถานภาพกำลังศึกษา ร้อยละ 56.1 และอยู่ในสถานภาพกำลังศึกษา ร้อยละ 43.9 กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้นับถือศาสนาพุทธมากที่สุด คือ ร้อยละ 89.8 รองลงมา ได้แก่ ศาสนาอิสลาม และศาสนาคริสต์ คิดเป็นร้อยละ 8.7 และ 1.5 ตามลำดับ กลุ่มตัวอย่างที่ครอบครัวมีเวลาให้แก่งานอย่างเพียงพอมีมากถึงร้อยละ 89.5 มีเพียงร้อยละ 10.5 ที่ครอบครัวมีเวลาให้แก่งานอย่างไม่เพียงพอ

กลุ่มตัวอย่างอาศัยอยู่ในภาคกลาง (ไม่รวมกรุงเทพมหานคร) มากที่สุด คือ ร้อยละ 32.8 รองลงมา ได้แก่ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคเหนือ ภาคใต้ และกรุงเทพมหานคร คิดเป็นร้อยละ 19.0 18.6 17.5 และ 12.1 ตามลำดับ กลุ่มตัวอย่างอาศัยอยู่ในเขตเทศบาล ร้อยละ 63.8 และอาศัยอยู่นอกเขตเทศบาล ร้อยละ 36.2 มากกว่าครึ่งหนึ่ง คือ ร้อยละ 55.4 อาศัยอยู่ร่วมครัวเรือนเดียวกับบิดาและหรือมารดา ซึ่งบิดาและหรือมารดาในครัวเรือนมีความเคร่งทางศาสนาอยู่ในระดับปานกลางมากที่สุด คือ ร้อยละ 66.8 รองลงมา ได้แก่ ระดับน้อย และระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 19.1 และ 14.1 ตามลำดับ

2) สถานการณ์การประยุกต์ใช้หลักคำสอนทางศาสนาในการดำเนินชีวิตของเยาวชนคนไทย

เกือบครึ่งหนึ่งของกลุ่มตัวอย่าง คือ ร้อยละ 47.5 มีการประยุกต์ใช้หลักคำสอนทางศาสนาในการดำเนินชีวิตเป็นบางครั้ง รองลงมา คือ ไม่ค่อยบ่อย และบ่อยมาก คิดเป็นร้อยละ 26.6 และ 25.9 ตามลำดับ

3) การเปรียบเทียบความแตกต่างในคุณลักษณะด้านประชากร เศรษฐกิจ-สังคม และสิ่งแวดล้อมต่อการประยุกต์ใช้หลักคำสอนทางศาสนาในการดำเนินชีวิตของเยาวชนคนไทย

การเปรียบเทียบความแตกต่างในคุณลักษณะด้านประชากรต่อการประยุกต์ใช้หลักคำสอนทางศาสนาในการดำเนินชีวิต พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีความแตกต่างกันในเพศ ค่านิยมในพฤติกรรมเชิงสร้างสรรค์ และความเคร่งทางศาสนา จะมีการประยุกต์ใช้หลักคำสอนทางศาสนาในการดำเนินชีวิตที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยเพศหญิงมีแนวโน้มที่จะประยุกต์ใช้หลักคำสอนทางศาสนาในการดำเนินชีวิตสูงกว่าเพศชาย ผู้ที่มีค่านิยมเชิงสร้างสรรค์ในระดับมากกว่ามีแนวโน้มที่จะประยุกต์ใช้หลักคำสอนทางศาสนาในการดำเนินชีวิตสูงกว่าผู้ที่มีค่านิยมเชิงสร้างสรรค์ในระดับน้อย

กว่า และผู้ที่มีความเคร่งทางศาสนาในระดับมากกว่ามีแนวโน้มที่จะประยุกต์ใช้หลักคำสอนทางศาสนา ในการดำเนินชีวิตสูงกว่าผู้ที่มีความเคร่งทางศาสนาในระดับน้อยกว่า

ในส่วนการเปรียบเทียบความแตกต่างในคุณลักษณะด้านเศรษฐกิจ-สังคมต่อการ ประยุกต์ใช้หลักคำสอนทางศาสนาในการดำเนินชีวิต พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีความแตกต่างกันในระดับ การศึกษาสูงสุดและศาสนาที่นับถือ จะมีการประยุกต์ใช้หลักคำสอนทางศาสนาในการดำเนินชีวิตที่ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยพบว่าผู้ที่ไม่เคยเรียนหรือสำเร็จการศึกษาต่ำกว่า ประถมศึกษามีแนวโน้มที่จะประยุกต์ใช้หลักคำสอนทางศาสนาในการดำเนินชีวิตต่ำกว่าผู้ที่สำเร็จ ระดับการศึกษาสูงสุดตั้งแต่ประถมศึกษาขึ้นไป และผู้ที่นับถือศาสนาอิสลามมีแนวโน้มที่จะประยุกต์ใช้ หลักคำสอนทางศาสนาในการดำเนินชีวิตสูงกว่าผู้ที่นับถือศาสนาคริสต์ และศาสนาพุทธ

สำหรับการเปรียบเทียบความแตกต่างในคุณลักษณะด้านสิ่งแวดล้อมต่อการประยุกต์ใช้ หลักคำสอนทางศาสนาในการดำเนินชีวิต พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีความแตกต่างกันในภูมิภาคและ ความเคร่งทางศาสนาของบิดาและหรือมารดาในครัวเรือน จะมีการประยุกต์ใช้หลักคำสอนทางศาสนา ในการดำเนินชีวิตที่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยพบว่าผู้อาศัยอยู่ในภาคใต้มีแนวโน้มที่จะ ประยุกต์ใช้หลักคำสอนทางศาสนาในการดำเนินชีวิตสูงกว่าผู้ที่อาศัยในกรุงเทพมหานคร ภาคกลาง (ไม่รวมกรุงเทพมหานคร) ภาคเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ อีกทั้งผู้ที่บิดาและหรือมารดาใน ครัวเรือนมีความเคร่งทางศาสนาในระดับมากกว่ามีแนวโน้มที่จะประยุกต์ใช้หลักคำสอนทางศาสนาใน การดำเนินชีวิตสูงกว่าผู้ที่บิดาและหรือมารดาในครัวเรือนมีความเคร่งทางศาสนาในระดับน้อยกว่า

โดยสรุปแล้ว เพศ ค่านิยมในพฤติกรรมเชิงสร้างสรรค์ ความเคร่งทางศาสนา ระดับ การศึกษาสูงสุด ศาสนาที่นับถือ ภูมิภาค และความเคร่งทางศาสนาของบิดาและหรือมารดาใน ครัวเรือนมีความสัมพันธ์กับการประยุกต์ใช้หลักคำสอนทางศาสนาในการดำเนินชีวิตอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติ นั่นคือ กลุ่มตัวอย่างที่มีเพศ ค่านิยมในพฤติกรรมเชิงสร้างสรรค์ ความเคร่งทางศาสนา ระดับ การศึกษาสูงสุด ศาสนาที่นับถือ ภูมิภาค และความเคร่งทางศาสนาของบิดาและหรือมารดาใน ครัวเรือนที่แตกต่างกัน จะมีการประยุกต์ใช้หลักคำสอนทางศาสนาในการดำเนินชีวิตที่แตกต่างกัน ซึ่ง ผลการศึกษานี้มีความสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ได้ตั้งไว้ในข้างต้น ในขณะที่ตัวแปรกลุ่มอายุ สถานภาพทางการศึกษา การมีเวลาให้แก่งานภายในครอบครัว เขตที่อยู่อาศัย และการอยู่อาศัยร่วม ครัวเรือนเดียวกับบิดาและหรือมารดา กลับไม่พบความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับการ ประยุกต์ใช้หลักคำสอนทางศาสนาในการดำเนินชีวิตของเยาวชนในการศึกษาครั้งนี้

อภิปรายผล

1) ผลการศึกษา บ่งชี้ว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีเพศแตกต่างกันจะมีการประยุกต์ใช้หลัก คำสอนทางศาสนาในการดำเนินชีวิตที่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยพบว่าเพศหญิงมี แนวโน้มที่จะประยุกต์ใช้หลักคำสอนทางศาสนาในการดำเนินชีวิตสูงกว่าเพศชาย ซึ่งผลการศึกษานี้มี ความสอดคล้องกับงานศึกษาที่ผ่านมาของ ประเวศ ตันติพิวัฒนสกุล (2554) เกี่ยวกับสุขภาพในมิติ ทางจิตวิญญาณหรือปัญญา ซึ่งศึกษาครอบคลุมประเด็นพื้นฐานที่เป็นไปตามหลักคำสอนทางศาสนา

ต่างๆ เกี่ยวกับความรู้สึกเห็นอกเห็นใจเมื่อผู้อื่นมีทุกข์ ความรู้สึกเป็นสุขในการช่วยเหลือผู้อื่นที่มีปัญหา และการให้ความช่วยเหลือแก่ผู้อื่นเมื่อมีโอกาส โดยพบว่าเพศหญิงมีแนวโน้มที่จะมีสุขภาพทางปัญญาที่ดีกว่าเพศชาย ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าบริบทสังคมและวัฒนธรรมของสังคมไทยนั้นกลมกลืนทำให้ผู้หญิงเป็นบุคคลที่มีความอ่อนโยนและละเอียดอ่อน มีความเอาใจใส่ในอารมณ์และความรู้สึกของตนเอง มีการยับยั้งการแสดงออกทางอารมณ์ที่รุนแรง ทำให้ผู้หญิงมีเวลาที่จะนึกคิดใคร่ครวญมากยิ่งขึ้น (อรพินทร์ ชูชม อัจฉรา สุขารมณ และอุษา ศรีจินดารัตน์, 2549)

2) ผลการศึกษา บ่งชี้ว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีค่านิยมในพฤติกรรมเชิงสร้างสรรค์ที่แตกต่างกัน จะมีการประยุกต์ใช้หลักคำสอนทางศาสนาในการดำเนินชีวิตที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยพบว่าผู้ที่มีค่านิยมในพฤติกรรมเชิงสร้างสรรค์ในระดับมากมีแนวโน้มที่จะประยุกต์ใช้หลักคำสอนทางศาสนาในการดำเนินชีวิตสูงกว่าผู้ที่มีค่านิยมในพฤติกรรมเชิงสร้างสรรค์ในระดับน้อย ซึ่งค่านิยมในพฤติกรรมเชิงสร้างสรรค์ในงานศึกษานี้เป็นสิ่งที่คนส่วนใหญ่ในสังคมเห็นว่าทั้งสำคัญและดีงาม โดยครอบคลุมในสาระสำคัญ ได้แก่ การให้ความช่วยเหลือคนที่ต้องการความช่วยเหลือแม้ไม่ใช่ญาติ การตอบแทนผู้มีพระคุณหรือช่วยเหลือเรา การยอมรับผิดและขอโทษในความผิดที่ทำหรือมีส่วนร่วมรับผิดชอบ การให้โอกาสผู้อื่นก่อนตัวเอง การยกโทษและให้อภัยอย่างจริงใจต่อผู้ที่สำนึกผิด การหาความรู้เพิ่มเติม การเก็บออมเงิน การเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน/หมู่บ้าน และการบริจาคทรัพย์/วัสดุอุปกรณ์/อาหารเพื่อช่วยเหลือผู้เดือดร้อน โดยสิ่งเหล่านี้ล้วนมีความสอดคล้องกับหลักคำสอนของศาสนาต่างๆ ที่พึงสอนให้ศาสนิกชนบำเพ็ญแต่ความดีและรักเพื่อนมนุษย์ ตลอดจนช่วยเหลือกันและกันในเรื่องที่ดีงาม (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2552) ดังนั้น เมื่อบุคคลมีค่านิยมในพฤติกรรมเชิงสร้างสรรค์ในระดับมากจึงมีแนวโน้มที่จะประยุกต์ใช้หลักคำสอนทางศาสนาในการดำเนินชีวิตมากด้วยเช่นกัน ซึ่งแนวความคิดนี้สอดคล้องกับงานศึกษาของ ปริชาติ สุขสวัสดิพร (2543) ที่พบเช่นกันว่า ค่านิยมมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับพฤติกรรมของบุคคล

3) ผลการศึกษา บ่งชี้ว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีความเคร่งทางศาสนาแตกต่างกัน จะมีการประยุกต์ใช้หลักคำสอนทางศาสนาในการดำเนินชีวิตที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยพบว่าผู้ที่มีความเคร่งทางศาสนาในระดับมากกว่ามีแนวโน้มที่จะประยุกต์ใช้หลักคำสอนทางศาสนาในการดำเนินชีวิตสูงกว่าผู้ที่มีความเคร่งทางศาสนาในระดับน้อยกว่า ซึ่งผลการศึกษานี้เป็นไปอย่างสอดคล้องกับงานศึกษาของ ประเวศ ตันติพิวัฒนสกุล (2554) ที่กล่าวว่า การประพฤติปฏิบัติตนและยึดถือตามหลักคำสอนทางศาสนาเป็นวิถีทางหนึ่งในการกลมกลืนและเสริมสร้างสุขภาพทางปัญญาของบุคคล อันหมายถึงคุณภาพของจิตใจ (mental quality) ให้มีความประณีตขึ้น ส่งผลทำให้ความสุขส่วนบุคคลและความสุขของสังคมมีมากขึ้นตามไปด้วย โดยผู้ที่เคร่งศาสนาจะมีความหดหู่ ความทุกข์ร้อนใจ และการคิดฆ่าตัวตายที่น้อยกว่าผู้ที่ไม่เคร่งศาสนา (Dolan et al., 2008; Paul, 2005) ซึ่งเป็นไปในทำนองเดียวกับรายงานการสำรวจของสำนักงานสถิติแห่งชาติ (2552) ที่พบว่า ระดับความเคร่งทางศาสนาและระดับการปฏิบัติตามหลักคำสอนทางศาสนานั้นมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกัน นั่นคือหากบุคคลยิ่งมีระดับความเคร่งทางศาสนา มาก ระดับของการปฏิบัติตามหลักคำสอนทางศาสนาก็จะยิ่งมีสูงมากขึ้นตามไปด้วย

4) ผลการศึกษา บ่งชี้ว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาสูงสุดแตกต่างกัน จะมีการประยุกต์ใช้หลักคำสอนทางศาสนาในการดำเนินชีวิตที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยพบว่าผู้ที่ไม่เคยได้รับการศึกษาหรือสำเร็จการศึกษาต่ำกว่าประถมศึกษามีแนวโน้มที่จะประยุกต์ใช้หลักคำสอนทางศาสนาในการดำเนินชีวิตต่ำกว่าผู้ที่สำเร็จระดับการศึกษาสูงสุดตั้งแต่ประถมศึกษาขึ้นไป ซึ่งผลการศึกษาสอดคล้องกับงานศึกษาในอดีตที่พบเช่นกันว่า กลุ่มที่มีการศึกษาสูงกว่าจะมีการจัดการปัญหาชีวิตที่กำลังเผชิญได้ดีกว่ากลุ่มที่มีการศึกษาน้อยกว่าโดยเฉพาะกลุ่มที่ไม่เคยได้รับการศึกษา (วรรณภา คงสุริยะนาวิณ เบญจวรรณ คุณรัตนภรณ์ และกิติรัตน์ เตชะไตรศักดิ์, 2553; ดาราวรรณ กำเสียงใส, 2539) ทั้งนี้ เป็นเพราะว่าการมีระดับการศึกษาที่สูงจะช่วยให้บุคคลสามารถเข้าใจการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น รู้จักแสวงหาความรู้จากแหล่งข้อมูลต่างๆ ในการปรับตัวและการดูแลตนเอง (Meighan, 2006 อังโน วรรณภา คงสุริยะนาวิณ เบญจวรรณ คุณรัตนภรณ์ และกิติรัตน์ เตชะไตรศักดิ์, 2553)

5) ผลการศึกษา บ่งชี้ว่า กลุ่มตัวอย่างที่นับถือศาสนาที่แตกต่างกัน จะมีการประยุกต์ใช้หลักคำสอนทางศาสนาในการดำเนินชีวิตที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยพบว่าผู้ที่นับถือศาสนาอิสลามมีแนวโน้มที่จะประยุกต์ใช้หลักคำสอนทางศาสนาในการดำเนินชีวิตสูงกว่าผู้ที่นับถือศาสนาคริสต์ และศาสนาพุทธ ซึ่งผลการศึกษาที่มีความสอดคล้องกับรายงานการสำรวจของสำนักงานสถิติแห่งชาติ (2552) ที่พบว่า ผู้ที่นับถือศาสนาอิสลามจะมีการใช้หลักคำสอนทางศาสนาแก้ปัญหาชีวิตอยู่อย่างสม่ำเสมอมากที่สุด รองลงมาคือ ผู้ที่นับถือศาสนาคริสต์ และผู้นับถือศาสนาพุทธ ตามลำดับ อย่างไรก็ตาม จากรายงานการสำรวจของสำนักงานสถิติแห่งชาติ (2552) พบว่า มากกว่าร้อยละ 90 ของศาสนิกชนในทุกศาสนาล้วนเห็นพ้องต้องกันว่าหลักคำสอนทางศาสนาเป็นสิ่งจำเป็นในการดำรงชีวิตโดยเฉพาะเมื่อมีปัญหาชีวิตและปัญหาการทำงาน ดังนั้น จึงเป็นที่น่าสังเกตว่าศาสนาพุทธซึ่งเป็นศาสนาที่เยาวชนไทยนับถือมากที่สุด คือ ร้อยละ 89.8 หากแต่เยาวชนไทยกลับมีการประยุกต์ใช้หลักคำสอนทางศาสนาในการแก้ปัญหาชีวิตอยู่อย่างสม่ำเสมอที่น้อยที่สุด ซึ่งปรากฏการณ์นี้ย่อมสะท้อนให้เห็นถึงการขาดซึ่งความรู้ความเข้าใจในหลักคำสอนของศาสนาอย่างถูกต้อง ในอันที่จะนำไปใช้ในการแก้ปัญหาของตนได้อย่างเหมาะสม ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะเยาวชนไทยขาดซึ่งการชี้แนะและปลูกฝังกล่อมเกล้าจากสถาบันทางสังคมที่เกี่ยวข้องอย่างจริงจัง เช่น สถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา และสถาบันศาสนา เป็นต้น

6) ผลการศึกษา บ่งชี้ว่า กลุ่มตัวอย่างที่อยู่อาศัยในภูมิภาคที่แตกต่างกัน จะมีการประยุกต์ใช้หลักคำสอนทางศาสนาในการดำเนินชีวิตที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยพบว่าผู้อาศัยอยู่ในภาคใต้มีแนวโน้มที่จะประยุกต์ใช้หลักคำสอนทางศาสนาในการดำเนินชีวิตสูงกว่าผู้ที่อาศัยในภูมิภาคอื่นๆ ได้แก่ กรุงเทพมหานคร ภาคกลาง (ไม่รวมกรุงเทพมหานคร) ภาคเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งสอดคล้องกับรายงานการสำรวจของสำนักงานสถิติแห่งชาติ (2552) ที่พบว่า ประชากรที่อาศัยอยู่ในภาคใต้เมื่อมีปัญหาชีวิตและการทำงานจะใช้หลักคำสอนทางศาสนาในการแก้ปัญหามากที่สุด รองลงมาคือ กรุงเทพมหานคร และจากผลการสำรวจของสำนักงานสถิติแห่งชาติ (2548) พบว่า ภาคใต้มีสัดส่วนของผู้ที่นับถือศาสนาอิสลามสูงกว่าภูมิภาคอื่นๆ ซึ่งเมื่อพิจารณาประกอบกับผลการศึกษาในช่วงต้นที่ได้ข้อค้นพบว่าผู้ที่นับถือศาสนาอิสลามจะมีการใช้หลัก

คำสอนทางศาสนาแก้ปัญหาชีวิตอยู่อย่างสม่ำเสมอมากที่สุด ดังนั้น ผู้ที่อาศัยอยู่ในภาคใต้จึงมีแนวโน้มที่จะนำหลักคำสอนทางศาสนาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตมากกว่าผู้ที่อยู่อาศัยในภูมิภาคอื่นๆ

7) ผลการศึกษา บ่งชี้ว่า กลุ่มตัวอย่างที่บิดาและหรือมารดาในครัวเรือนมีความเคร่งทางศาสนาที่แตกต่างกัน จะมีการประยุกต์ใช้หลักคำสอนทางศาสนาในการดำเนินชีวิตที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยพบว่าผู้ที่บิดาและหรือมารดาในครัวเรือนมีความเคร่งทางศาสนาในระดับมากกว่ามีแนวโน้มที่จะประยุกต์ใช้หลักคำสอนทางศาสนาในการดำเนินชีวิตสูงกว่าผู้ที่บิดาและหรือมารดาในครัวเรือนมีความเคร่งทางศาสนาในระดับน้อยกว่า ซึ่งผลการศึกษานี้เป็นไปอย่างสอดคล้องกับงานศึกษาของ อรพินทร์ ชูชม อัจฉรา สุขารมณ และอุษา ศรีจินดารัตน์ (2549) พบว่า การถ่ายทอดทางปัญญาสังคม-อารมณของบิดามารดามีอิทธิพลทางอ้อมมากที่สุดต่อความสามารถในการแก้ปัญหาและคุณภาพชีวิตของเยาวชน อีกทั้งยังมีความสอดคล้องกับงานศึกษาของ Maccoby (1992) ที่กล่าวว่า ครอบครัวเป็นหนึ่งในสถาบันทางสังคมที่ทำหน้าที่อบรมขัดเกลาทางสังคมหรือหล่อหลอมคุณลักษณะด้านนิสัย ทักษะ ค่านิยม และพฤติกรรมที่มีคุณภาพของบุคคลให้ดีขึ้น โดยเมื่อบิดาและหรือมารดาในครัวเรือนมีความเคร่งทางศาสนาก็ย่อมมีอิทธิพลต่อการขัดเกลาทางสังคมไม่โดยตรงก็โดยทางอ้อมแก่เยาวชน อันจักช่วยทำให้เยาวชนมีหลักในการดำเนินชีวิตที่เที่ยงม ตลอดจนลดความเสี่ยงในพฤติกรรมเบี่ยงเบนต่างๆ ลงได้ (Kanyajit, 2003)

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1) สถาบันทางสังคมต่างๆ เช่น สถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา สถาบันศาสนา และสื่อมวลชน ฯลฯ ควรให้ความสำคัญกับการทำหน้าที่อบรมกล่อมเกลาและปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมในพฤติกรรมเชิงสร้างสรรค์ให้แก่เด็กและเยาวชนให้มากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มเด็กและเยาวชนเพศชาย ทั้งนี้เพราะผลการศึกษาได้บ่งชี้ว่า เยาวชนที่เป็นเพศหญิง มีค่านิยมในพฤติกรรมเชิงสร้างสรรค์ระดับมาก มีความเคร่งทางศาสนาในระดับมาก จะมีแนวโน้มที่จะประยุกต์ใช้หลักคำสอนทางศาสนาในการดำเนินชีวิตสูงกว่าเยาวชนที่เป็นเพศชาย มีค่านิยมในพฤติกรรมเชิงสร้างสรรค์ระดับน้อย และมีความเคร่งทางศาสนาในระดับน้อย

2) ควรมีการรณรงค์และส่งเสริมการจัดให้มีโครงการและกิจกรรมในการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในหลักคำสอนทางศาสนา ตลอดจนการนำหลักคำสอนทางศาสนาไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตของเด็กและเยาวชน โดยเฉพาะในกลุ่มที่ไม่เคยได้รับการศึกษาหรือสำเร็จการศึกษาต่ำกว่าประถมศึกษา และไม่ได้อาศัยอยู่ในภาคใต้ อันจะช่วยทำให้กลุ่มเด็กและเยาวชนดังกล่าวสามารถเข้าใจและปรับตัวรับต่อสภาพปัญหาที่กำลังเผชิญได้อย่างมีสติและวางอยู่บนฐานแห่งคุณธรรมและจริยธรรม ทั้งนี้เพราะผลการศึกษาได้บ่งชี้ว่าเยาวชนที่ไม่เคยได้รับการศึกษาหรือสำเร็จการศึกษาต่ำกว่าประถมศึกษา และไม่ได้อาศัยอยู่ในภาคใต้ มีแนวโน้มที่จะประยุกต์ใช้หลักคำสอนทางศาสนาในการดำเนินชีวิตต่ำกว่าเยาวชนที่สำเร็จระดับการศึกษาสูงสุดตั้งแต่ประถมศึกษาขึ้นไป และอาศัยอยู่ในภาคใต้

3) องค์กรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับพุทธศาสนาควรเร่งปรับปรุงเทคนิควิธีการเผยแพร่และปลูกฝังหลักธรรมคำสอนของพุทธศาสนาให้แก่เด็กและเยาวชนอย่างจริงจังมากยิ่งขึ้น เพื่อให้เด็กและเยาวชนได้มีความรู้ความเข้าใจในหลักคำสอนของศาสนาอย่างถูกต้อง รวมทั้งได้ตระหนักถึงแก่นแท้ในหลักธรรมคำสอนของพุทธศาสนา ตลอดจนสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตเมื่อต้องเผชิญกับปัญหาต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม ทั้งนี้เพราะผลการศึกษาได้บ่งชี้ว่า แม้ว่าเยาวชนไทยจะเป็นผู้นับถือศาสนาพุทธมากที่สุด หากแต่เยาวชนไทยกลับมีการประยุกต์ใช้หลักคำสอนทางศาสนาในการแก้ปัญหาชีวิตอยู่อย่างสม่ำเสมอที่น้อยที่สุด

4) องค์กรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้ความสำคัญและส่งเสริมสถาบันครอบครัวในการทำหน้าที่อบรมขัดเกลาและปลูกฝังหลักธรรมคำสอนทางศาสนาให้แก่เด็กและเยาวชนในครอบครัวของตนทั้งโดยทางตรงและทางอ้อม เช่น การอบรมสั่งสอน และการนำหลักคำสอนทางศาสนามาใช้แก้ปัญหาของตนและครอบครัว เพื่อเป็นแบบอย่างให้แก่เด็กและเยาวชนในครอบครัว เป็นต้น ทั้งนี้เพราะผลการศึกษาได้บ่งชี้ว่า เยาวชนที่บิดาและหรือมารดาในครัวเรือนมีความเคร่งทางศาสนาในระดับมากมีแนวโน้มที่จะประยุกต์ใช้หลักคำสอนทางศาสนาในการดำเนินชีวิตสูงกว่าเยาวชนที่บิดาและหรือมารดาในครัวเรือนมีความเคร่งทางศาสนาในระดับปานกลางและน้อย

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

1) ควรมีการศึกษาเชิงคุณภาพเพิ่มเติม เพื่อให้ได้ผลการศึกษาที่มีความลุ่มลึกในคำอธิบายของข้อค้นพบเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของปรากฏการณ์ทางสังคมที่ชัดเจนมากขึ้น ตลอดจนรวมทั้งตัวแปรอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งงานศึกษาในครั้งนี้มิได้ศึกษาครอบคลุมไปถึง

2) เนื่องจากข้อมูลที่ใช้สำหรับการศึกษาในครั้งนี้เป็นข้อมูลทุติยภูมิ (secondary data) จากโครงการสำรวจระดับชาติ ซึ่งมีบางตัวแปรที่จากการทบทวนองค์ความรู้พบว่ามีความสัมพันธ์กับการประยุกต์ใช้หลักคำสอนทางศาสนาในการดำเนินชีวิตของเยาวชนไทย หากแต่ในโครงการสำรวจดังกล่าวไม่ได้จัดเก็บข้อมูลไว้ เช่น ลักษณะการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว การปลูกฝังอบรมทางปัญญาสังคม-อารมณ์ของบิดามารดา และการปลูกฝังอบรมทางปัญญาสังคม-อารมณ์ในโรงเรียน เป็นต้น ดังนั้น ในการศึกษาครั้งต่อไปจึงควรพิจารณาครอบคลุมประเด็นดังกล่าวร่วมด้วย

บรรณานุกรม

- กาญจนา นาคสกุล. ม.ป.ป.. การกำหนดอายุเยาวชน. *คลังความรู้*. สำนักศิลปกรรม ราชบัณฑิตยสถาน. สืบค้นเมื่อวันที่ 29 กันยายน 2554, จาก <http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=28>
- กุลยา วิวิตเสวี. ม.ป.ป. เอกสารประกอบการสอน รายวิชา GE253. สืบค้นเมื่อวันที่ 9 กุมภาพันธ์ 2556 จาก [e-book.ram.edu/e-book/g/GE253\(50\)/GE253-1.pdf](http://e-book.ram.edu/e-book/g/GE253(50)/GE253-1.pdf) โกล้เคียง
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. ม.ป.ป. *เด็กออกกลางคัน ปัญหาที่ต้องเร่งแก้ไข*. สืบค้นเมื่อวันที่ 13 มีนาคม 2556 จาก <http://www.kriengsak.com/node/129>
- ข่าวสดออนไลน์. 30 มกราคม 2556. กระทรวงศึกษาธิการ วางแผนสกัด น.ร.ออกกลางคัน. ใน *ผลสรุปการเสวนาเรื่องปัญหาการออกกลางคันของนักเรียน*. สืบค้นเมื่อวันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2555 จาก http://www.khaosod.co.th/view_newsonline.php?newsid=TVRNMU9UVTFNakk1T1E9PQ==
- ดารารวรรณ กำแพงใส. 2539. *ความสัมพันธ์ระหว่างระดับความเครียด การสนับสนุนทางสังคมกับการปรับตัวต่อบทบาทการเป็นมารดาในระยะหลังคลอดของมารดาที่มีภาวะแทรกซ้อนทางสูติศาสตร์*. วิทยานิพนธ์ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลแม่และเด็ก. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ดุจเดือน พันธุนานวิน. 2550. *รายงานการสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรมในประเทศไทยและต่างประเทศ*. ทูลอดหนุนจากศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม สำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้ (องค์การมหาชน).
- นงเยาว์ มงคลอิทธิเวช คณิงนิง ไชยลังการณณ์ ลินจง โปธิบาล และจิตราวดี จิตจันทร์. 2552. *การสังเคราะห์ความรู้ทางด้านการพัฒนาจิตปัญญา (วิญญูณ) จากเรื่องเล่าความสำเร็จของผู้ให้บริการและผู้รับบริการในระบบสุขภาพ : พัฒนาการทางจิตวิญญูณและปัจจัยที่เกี่ยวข้อง*. รายงานฉบับสมบูรณ์. สืบค้นเมื่อวันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2555 จาก <http://sph.thaissf.org/index.php?module=media&pg=detail&id=27>
- ทิตริฐิตา นาคเกษม. 2550. *ไทยศึกษา*. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- ประเวศ ตันติพิวัฒนสกุล. 2554. *สุขภาพในมิติทางจิตวิญญูณหรือปัญญา*. ใน *สุขภาพคนไทย 2554: เอชไอเอ กลไกพัฒนานโยบายสาธารณะเพื่อชีวิตและสุขภาพ*. ดำเนินการโดยสถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ และสำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ. กรุงเทพฯ: บริษัท อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน). หน้า 14-15.
- ประเวศ วะสี. ตุลาคม 2542. *ภูมิคุ้มกันทางสังคม วัคซีนทางสังคม. นิตยสารหมอชาวบ้าน เล่ม 246*. สืบค้นเมื่อวันที่ 29 กันยายน 2554, จาก <http://doctor.or.th/node/2251>

- ปังปอนด์ รักอำนวยกิจ และพิริยะ ผลพิรุฬห์. 2550. ความสุขกายสบายใจของคนเมือง. ใน *ประชากรและสังคม 2550*. วรชัย ทองไทย และสุรียพร พันพิ่ง. บรรณาธิการ. นครปฐม: สำนักพิมพ์ประชากรและสังคม.
- ปาริชาติ สุขสวัสดิพร. 2543. *ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ค่านิยมสุขภาพ และสภาพแวดล้อมในสถาบันกับพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของนักศึกษาพยาบาล สถาบันการศึกษาพยาบาลเขตกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พรพิมล ไชยทางกูร. 2548. *พัฒนาการวัยรุ่น*. กรุงเทพฯ : ต้นอ่อนการพิมพ์.
- พระไพศาล วิสาโล. 2553. *สุขแท้ด้วยปัญญา : วิถีสู่สุขภาวะทางปัญญา*. พิมพ์ครั้งที่ 3. สืบค้นเมื่อวันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2555 จาก <http://info.thaihealth.or.th/library/hot/12801>
- เพ็ญประภา ปริญาพล. 2552. ความเครียดและแนวทางเยียวยาความเครียดของประชาชนในพื้นที่ก่อนความไม่สงบ. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี* 20, 2 (กรกฎาคม - ธันวาคม 2552) : 152-161.
- พียชอล มะหะหมัด ปราณี ทองคำ และมารุต คำชะอม. 2551. บทบาทของครอบครัวในการปลูกฝังจริยธรรมแก่เยาวชนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี. *วารสารสงขลานครินทร์ ฉบับสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์* 14, 1 (มกราคม - มีนาคม 2551) : 35-54.
- มัลลิกา ทัดมาลา และบำเพ็ญจิต แสงชาติ. 2555. ผลของกลุ่มช่วยเหลือตนเอง ต่อความเข้มแข็งในการมองโลกในผู้ป่วยมะเร็งเต้านมที่ได้รับเคมีบำบัด. *วารสารพยาบาลศาสตร์และสุขภาพ* 35, 2 (เมษายน - มิถุนายน 2555) : 78-82.
- ยงยุทธ วงศ์ภิรมย์ศานติ์ และคณะ. 2547. *การพัฒนาแบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์สำหรับประชาชนไทย อายุ 12 - 60 ปี*. รายงานการวิจัย. กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข.
- วรรณมา คงสุริยนาวิน เบญจวรรณ คุณรัตนภรณ์ และกิติรัตน์ เตชะไตรศักดิ์. 2553. ปัจจัยที่มีผลต่อสุขภาพจิตของหญิงหลังคลอด. *วารสารสภาการพยาบาล* 25, 1 (มกราคม-มีนาคม 2553) : 88-99.
- วรรณมา คงสุริยนาวิน ประอรนุช ดุลยาทร และบัญญัติ สุขเจริญ. 2549. ผลของการเข้าโครงการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานต่อความเครียด. *วารสารพยาบาลศาสตร์* 24, 1 (มกราคม-เมษายน 2549) : 32-43.
- วรรณมา คงสุริยนาวิน บัญญัติ สุขเจริญ ยุพิน จันทร์คคะ สมทรง เฟ่งสุวรรณ ประอรนุช ดุลยาทร สมัครใจ พิศาล บังอร คณิงเหตุ และ พวงเพชร เกสรสมุทร. 2546. ผลการส่งเสริมพฤติกรรมโดยใช้หลักพุทธศาสนาต่อการแสดงพฤติกรรมของนักศึกษาพยาบาล. *วารสารพยาบาลศาสตร์* 21, 3 (กันยายน-ธันวาคม 2546) : 48-59.
- วันฉัตร ผดุงรัตน์. 2553. *แนววิธีป้องกัน "ลูกเกเรียน" บนเว็บบอร์ด*. สืบค้นเมื่อวันที่ 9 ตุลาคม 2554, จาก <http://www.manager.co.th/Family/ViewNews.aspx?NewsID=9530000040419>

- วัลลภ พลอยทับทิม. 2550. *พม. จัดกิจกรรม “วัยรุ่นรุ่นใหม่ ใฝ่ใจธรรม”* เนื่องในเทศกาลวันอาสาฬหบูชาและวันเข้าพรรษา. สืบค้นเมื่อวันที่ 9 ตุลาคม 2554, จาก http://www.m-society.go.th/news_detail.php?newsid=1422
- วิหมา ธรรมเจริญ. 2555. *อิทธิพลของปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายในที่มีต่อความสุขของผู้สูงอายุ*. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสถิติประยุกต์. คณะสถิติประยุกต์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- วิลาสลักษณ์ ชั่ววัลลี. 2552. *จริยธรรมในเด็กและเยาวชน*. *วารสารพฤติกรรมศาสตร์* 15 , 1 (กันยายน 2552) : 16-27.
- ศรีเรือน แก้วกังวาล. 2540. *จิตวิทยาพัฒนาการชีวิตทุกช่วงวัย*. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สมสุดา ผู้พัฒนา และศศิฉาย ณะนัย. (2547). *ความอดทน : แหล่งที่มาและปัจจัย*. ภาควิชาอาชีวศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. สืบค้นเมื่อวันที่ 9 ตุลาคม 2554, จาก <http://anchan.lib.ku.ac.th/kukr/handle/003/17525>
- สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงวัฒนธรรม. (2553). *เยาวชนไทยท่ามกลางกระแสโลกจะเป็นพลังแห่งอนาคต หรือความสิ้นหวังในสังคม?* สืบค้นเมื่อวันที่ 9 ตุลาคม 2554, จาก http://www.m-culture.go.th/detail_page.php?sub_id=1647
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. 2548. *สรุปผลการสำรวจการเข้าร่วมกิจกรรมทางวัฒนธรรม พ.ศ. 2548*. สืบค้นเมื่อวันที่ 15 พฤษภาคม 2555 จาก <http://service.nso.go.th/nso/nsopublish/service/survey/cult48.pdf>
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. 2552. *สรุปผลที่สำคัญ การสำรวจสถานะทางสังคม วัฒนธรรม และสุขภาพจิต พ.ศ. 2551*. กรุงเทพฯ : บริษัท เท็กซ์ แอนด์ เจอร์นัล พับลิเคชั่น จำกัด.
- สุพัตรา สุภาพ. 2542. *สังคมวิทยา*. พิมพ์ครั้งที่ 21. คณะรัฐศาสตร์. ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- อมร สังข์นาค. ม.ป.ป. *วิถีธรรมวิถีไทย*. วิทยาลัยเทคนิคนครนายก. สืบค้นเมื่อวันที่ 29 กันยายน 2554, จาก <http://www.nayoktech.ac.th/~amon/index2.html>
- อรพินทร์ ชูชม อัจฉรา สุขารมณ และอุษา ศรีจินดารัตน์. 2549. *การวิเคราะห์ปัจจัยทางจิตสังคมที่สัมพันธ์กับจิตสำนึกทางปัญญาและคุณภาพชีวิตของเยาวชนไทย*. *วารสารพฤติกรรมศาสตร์* 12, 1 (กันยายน 2549) : 15-35.
- Carver, C.S., Pozo, C., Harris, S.D., Noriega, V., Scheier, M., Robinson, D., Ketcham, A., Moffat, F.L., and Clark, K. 1993. How Coping Mediates the Effect of Optimism on Distress: A Study of Women with Early Stage Breast Cancer. *Journal of personality and Social Psychology* 65, 2 (August 1993) : 375 - 390.
- Dolan, P., Peasgood, T., and White, M. 2008. Do We Really Know What Makes Us Happy? A Review of the Economic Literature on the Factors Associated

- with Subjective Well-being. *Journal of Economic Psychology* 29, 1 (February 2008) : 94–122.
- Kanyajit, S. 2003. *An Analysis of Causes of Deviant Juvenile Behaviors during Current Globalization*. The Degree of Doctor of Philosophy in Criminology and Criminal Justice, Faculty of Graduate Studies, Mahidol University.
- Krause, N., Ingersoll-Dayton, B., Liang, J., and Sugisawa, H. 1999. Religion, Social Support, and Health among the Japanese Elderly. *Journal of Health and Social Behaviour* 40, 4 (December 1999). [Online]. Retrieved on September 29, 2011, from <http://www.jstor.org/discover/10.2307/2676333?uid=3739136&uid=2&uid=4&sid=21101906795381>
- Maccoby, E.E. 1992. The Role of Parents in the Socialization of Children : An Historical Overview. *Developmental Psychology* 28, 6 : 1006-1017.
- Paul, P. 2005. The Power to Uplift. *TIME*. in partnership with CNN. Sunday, 9th January, 2005. [Online]. Retrieved on September 29, 2011, from [http://www.psy.miami.edu/faculty/mmccullough/Media Coverage/ Power to Uplift_Time_2005.pdf](http://www.psy.miami.edu/faculty/mmccullough/Media%20Coverage/Power%20to%20Uplift_Time_2005.pdf)
- Peale, N. V. 2006. *The Power of Positive Thinking. A Practical Guide to Mastering the Problems of Everyday Living*. [Online]. Retrieved on September 29, 2011, from [http://www.lbushcolejr-personaldevelopment.info/uploads/9/8/1/5/9815519/the_power_of_positive_thinking.pdf\[C\]](http://www.lbushcolejr-personaldevelopment.info/uploads/9/8/1/5/9815519/the_power_of_positive_thinking.pdf[C])
- Phisaiphanth, S. 2007. *The Relationship of Internal Coping Resources and Mental Health Problems in Early Breast Cancer Patients*. A Thesis for the Degree of Master of Nursing Science in Mental Health and Psychiatric Nursing. Faculty of Graduate Studies, Mahidol University.
- United Nations Development Programme. n.d. *How Does the UN Define the Term "Youth"?. UNDP and The Youth*. [Online]. Retrieved on September 29, 2011, from <http://undp.org.pk/undp-and-the-youth.html>

ภาคผนวก ก

มหาวิทยาลัยนเรศวร

ชุดที่.....ในจำนวน.....ชุดของครัวเรือนนี้

การสำรวจภาวะทางสังคมและวัฒนธรรม พ.ศ. 2551

1. ภาค.....จังหวัด.....
2. อำเภอ/เขต.....ตำบล/แขวง.....
3. บ้านเลขที่.....ถนน.....ตรอก/ซอย.....
4. ในเขตเทศบาล ED.....BLK.....
นอกเขตเทศบาล ED.....หมู่ที่.....ชื่อหมู่บ้าน.....
5. ลำดับที่ชุมนุมอาคาร/หมู่บ้านตัวอย่าง.....
6. เดือน.....พ.ศ. 2551
7. ลำดับที่ครัวเรือนตัวอย่าง.....ประเภทส่วนบุคคล
8. จำนวนสมาชิกในครัวเรือน ชั้นแจ้งนับ.....คน
9. ผลการแจ้งนับครัวเรือนตัวอย่างนี้ (บันทึกรหัส)

REG	CWT			1-3
AMP	TMB			4-7
AREA	ED			8-11
BLK_VIL				12-13
PSU_NO				14-17
MONTH_YR		5	1	18-21
HH_NO			1	22-24
MEMBERS				25-26
ENUM				27-28

ได้ข้อมูล		รหัส	ไม่ได้ข้อมูล		รหัส
ชั้นนับคน	ชั้นแจ้งนับ		ชั้นนับคน	ชั้นแจ้งนับ	
1. เป็นครัวเรือนตัวอย่าง			1. เป็นครัวเรือนตัวอย่าง	ไปสมทบไม่พบ	
1.1 มีครัวเรือนอาศัยอยู่	แจ้งนับได้	11		ผู้ตอบสัมภาษณ์	21
	รื้อถอน ไฟไหม้	12		ไม่ให้ความร่วมมือ	22
	เป็นบ้านร้าง	13		หาบ้านไม่พบ	23
1.2 เป็นบ้านร้าง	เป็นบ้านร้าง	14			
	มีครัวเรือน (แจ้งนับได้)	15			
2. ไม่เป็นครัวเรือนตัวอย่าง (ครัวเรือนใหม่อยู่แทน ครัวเรือนเดิมที่เป็นตัวอย่าง)	แจ้งนับได้	16	2. อื่น ๆ (ระบุ)		24

แจ้งนับวันที่.....เดือน.....พ.ศ. 2551   บรรณาธิการและลงรหัสวันที่.....เดือน.....พ.ศ. 2551

ชื่อตัว - ชื่อสกุล.....
พนักงานแจ้งนับ

ชื่อตัว - ชื่อสกุล.....
พนักงานบรรณาธิการและลงรหัส

ลายมือชื่อ.....ผู้ตรวจ
(.....)
ตำแหน่ง.....

ประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับ

- หน่วยงานภาครัฐนำข้อมูลนี้ไปแสดงภาวะทางสังคมไทย เช่น การเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา คุณธรรม จริยธรรม และพฤติกรรมทางสังคม เป็นต้น
- ไม่ใช้กำหนดนโยบายและวางแผนการปฏิบัติงาน เพื่อให้คนในสังคมมีความสุข เช่น
  - ส่งเสริมค่านิยมของการประพฤติตนเป็นคนดี และยกย่องผู้ประพฤติดีให้เป็นแบบอย่างแก่คนในสังคม
  - ส่งเสริมและรณรงค์ให้ประชาชนมีคุณธรรม จริยธรรมการเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาของประชาชน
  - จัดกิจกรรมที่กระตุ้นให้คนในสังคมมีส่วนร่วมในการจรรโลงวัฒนธรรมไทย

2 1 REC_NO
31

ตัวอย่างการเขียนตัวเลข 1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

ตอนที่ 1 ลักษณะทั่วไปของสมาชิกในครัวเรือน
(ตามทุกคน)

ลำดับที่	ชื่อ-นามสกุล	ความเกี่ยวพัน กับหัวหน้าครัวเรือน	เพศ	อายุ	บันทึกลำดับที่ ของบิดา/มารดา/คู่สมรส ของ... (ชื่อ)... จากสมุด F1 (ถ้าบิดา/มารดา/คู่สมรส ไม่อยู่ในครัวเรือนนี้ ให้บันทึกรหัส "95")		
		บันทึกรหัส หัวหน้าครัวเรือน.....1 ภรรยาหรือสามี.....2 บุตรที่ยังไม่สมรส.....3 บุตรที่สมรสแล้ว.....4 บุตรชาย บุตรสะใภ้.....5 บุตรของบุตร.....6 พ่อ แม่ พ่อแม่ของคู่สมรส.....7 ญาติอื่น ๆ.....8 ผู้อาศัยและคนรับใช้.....9	บันทึกรหัส ชาย.....1 หญิง.....2	บันทึก อายุเต็มปี (ถ้าต่ำกว่า 1 ปี บันทึก "0" เกินกว่า 99 ปี บันทึก "99")	บิดา	มารดา	คู่สมรส
F1	F2	F3	F4	F5	F6	F7	F8
<input type="text"/>		☐	☐	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
<input type="text"/>		☐	☐	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
<input type="text"/>		☐	☐	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
<input type="text"/>		☐	☐	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
<input type="text"/>		☐	☐	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
<input type="text"/>		☐	☐	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
<input type="text"/>		☐	☐	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>

ตอนที่ 1 ลักษณะทั่วไปของสมาชิกในครัวเรือน (ต่อ) (ตามเฉพาะผู้ที่มาอยู่ตั้งแต่ 13 ปีขึ้นไป)				
การศึกษา		สถานภาพสมรส		ภาวะการทำงาน
"...(ชื่อ)...กำลังเรียนอยู่หรือไม่"		"...(ชื่อ)...จบการศึกษาสูงสุดระดับใด"		"ในรอบปีที่แล้ว...(ชื่อ)...ทำงานอะไร"
บันทึกรหัส	บันทึกรหัส	บันทึกรหัส	บันทึกรหัส	บันทึกรหัส
กำลังเรียน..... 1	ไม่เคยเรียน..... 1	โสด..... 1	ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ..... 1	
ไม่เรียน..... 2	ก่อนประถมศึกษา..... 2	สมรส..... 2	พนักงาน/ลูกจ้างเอกชน..... 2	
	ประถมศึกษา..... 3	หย่า..... 3	ค้าขาย/ประกอบธุรกิจส่วนตัว..... 3	
	มัธยมศึกษาตอนต้น..... 4	หย่า..... 4	เกษตรกร..... 4	
	มัธยมศึกษาตอนปลาย..... 5	แยกกันอยู่..... 5	รับจ้างทั่วไป/กรรมกร..... 5	
	สายสามัญ..... 5	เคยสมรสแต่ไม่ทราบสถานภาพ..... 6	นักเรียนนักศึกษา..... 6	
	สายอาชีพ..... 6		แม่บ้าน/ไม่ได้ประกอบอาชีพ..... 7	
	ปวส. ปวท. อนุปริญญา..... 7		อื่น ๆ (ระบุ)..... 8	
	ปริญญาตรี..... 8			
	สูงกว่าปริญญาตรี..... 9			
	อื่น ๆ (ระบุ)..... 10			
F9	F10	F11	F12	
☐	☐	☐	☐	
☐	☐	☐	☐	
☐	☐	☐	☐	
☐	☐	☐	☐	
☐	☐	☐	☐	
☐	☐	☐	☐	
☐	☐	☐	☐	

ตอนที่ 2 ศาสนา										
(ตามเฉพาะผู้ที่มิใช่ผู้นับถือศาสนาอิสลาม)										
(ถามทุกคน)	ถามเฉพาะผู้นับถือศาสนาพุทธ (บันทึกรหัส 1 ใน F13)					ถามเฉพาะผู้นับถือศาสนาอิสลาม (บันทึกรหัส 2 ใน F13)				
"...(ชื่อ)...นับถือศาสนาใด"	"ในรอบปีที่แล้ว โดยปกติ...(ชื่อ)...ได้ทำกิจทางศาสนาต่อไปนี้บ่อยครั้งแค่ไหน"					"ในรอบปีที่แล้ว...(ชื่อ)...ได้ทำละหมาดหรือไม่"	"ในช่วงเดือนรอมดอนที่แล้ว...(ชื่อ)...ถือศีลอดหรือไม่"	"...(ชื่อ)...เคยไปทำพิธีฮัจญ์ที่นครเมกกะหรือไม่"	"ในรอบปีที่แล้ว...(ชื่อ)...บริจาคซะกัตหรือไม่"	
บันทึกรหัส	บันทึกรหัส					บันทึกรหัส	บันทึกรหัส	บันทึกรหัส	บันทึกรหัส	บันทึกรหัส
พุทธ..... 1 (ตามต่อไป)	ทุกวันเกือบทุกวัน (5 - 7 วัน/สัปดาห์)..... 1									
อิสลาม..... 2 (ข้ามไปถาม F19)	เฉพาะบางวันในแต่ละสัปดาห์ (1 - 4 วัน/สัปดาห์)..... 2					ทุก	ถือ	เคย..... 1	บริจาค..... 1	
	เฉพาะวันเสาร์-อาทิตย์..... 3					ทุกวันครบ 5 ครั้ง... 1	ครบทั้งเดือน..... 1	ไม่เคย..... 2	ไม่บริจาค..... 2	
คริสต์	เฉพาะวันพระ..... 4					ทุกวันแต่ไม่ครบ	ไม่ครบทั้งเดือน..... 2		ไม่มีเงินเก็บ/	
นิกายคาทอลิก... 3	เฉพาะวันสำคัญทางพุทธศาสนา..... 6					5 ครั้ง..... 2	ไม่ถือ..... 3		มีเงินเก็บไม่ถึง... 3	
นิกายอื่น ๆ..... 4 (ข้ามไปถาม F23)	เฉพาะวันสำคัญทางพุทธศาสนา..... 6					บ้างบางวัน (ครบ 5 ครั้ง				
	เฉพาะวันพระ เช่น วันปีใหม่ วันสงกรานต์ วันสารทไทย..... 7					หรือไม่กี่ครั้ง)..... 3				
ศาสนาอื่น ๆ..... 5 (ข้ามไปถาม F25)	นาน ๆ ครั้ง..... 8					ไม่ทำ..... 4				
	อื่น ๆ (ระบุ)..... 9									
ไม่มีศาสนา..... 6 (ข้ามไปถาม F29)	ไม่เคย..... 10									
	(เมื่อถาม F14 - F18 แล้วให้ข้ามไปถาม F25)					(เมื่อถาม F19 - F22 แล้วให้ข้ามไปถาม F25)				
(ถ้าอายุต่ำกว่า 13 ปี ให้ผู้ปกครองสัมภาษณ์)	สวดมนต์	ตีฆ้อง	ถวายสังฆทาน	รักษาศีล 5 (ครบทุกข้อ)	ทำสมาธิ					
	F13	F14	F15	F16	F17	F18	F19	F20	F21	F22
	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
47	48	50	52	54	56	58	59	60	61	

ตอนที่ 2 ศาสนา (ต่อ) (ถามเฉพาะผู้ที่อายุตั้งแต่ 13 ปีขึ้นไป)					
ถามเฉพาะผู้ที่นับถือศาสนาคริสต์ (บันทึกรหัส 3 หรือ 4 ใน F13)		ตอบด้วยตนเอง			
"ในรอบปีที่แล้ว โดยปกติ ... (ชื่อ) ... ไปโบสถ์บ่อยแค่ไหน"	"ในรอบปีที่แล้ว โดยปกติ ... (ชื่อ) ... ได้สวดมนต์หรือไม่"	"... (ชื่อ) ... เห็นว่า หลักคำสอนทาง ศาสนาเป็นสิ่งที่จำเป็น สำหรับการดำเนินชีวิตหรือไม่"	"ในรอบปีที่แล้ว โดยปกติเมื่อ ... (ชื่อ) ... ประสบปัญหาชีวิต หรือปัญหาการงานได้ใช้ หลักคำสอนทางศาสนา เป็นแนวทางการแก้ปัญหาเหล่านั้น มากน้อยแค่ไหน"	"... (ชื่อ) ... คิดว่า ตนเองเคร่งศาสนา ระดับใด" (สเกล 0-10)	"ในรอบปีที่แล้ว ... (ชื่อ) ... ได้ปฏิบัติตาม หลักคำสอนทาง ศาสนาในระดับใด" (สเกล 0-10)
บันทึกรหัส ไป ทุกสัปดาห์..... 1 ไม่ทุกสัปดาห์..... 2 ไม่ไป..... 3	บันทึกรหัส สวด ประจำ..... 1 ไม่ประจำ..... 2 ไม่สวด..... 3	บันทึกรหัส จำเป็น..... 1 ไม่จำเป็น..... 2 ไม่สนใจ..... 3	บันทึกรหัส ทุกครั้ง..... 1 แทบทุกครั้ง..... 2 เป็นบางครั้ง..... 3 น้อยครั้งมาก..... 4 ไม่เคยใช้หลักศาสนา..... 5 ไม่มีปัญหาชีวิต หรือปัญหาการงาน..... 6	บันทึกรหัส ไม่ตรงเลย..... 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 ตรงมากที่สุด..... 10	บันทึกรหัส ไม่ปฏิบัติตามเลย..... 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 ปฏิบัติมากที่สุด..... 10
F23	F24	F25	F26	F27	F28
☐	☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐	☐
62	63	64	65	66	68

6

ตอนที่ 3 การยอมรับพฤติกรรมทางสังคม (ตอบด้วยตนเอง)

(ตามเฉพาะผู้ที่อายุตั้งแต่ 13 ปีขึ้นไป)

"...(ชื่อ)...ยอมรับพฤติกรรมเหล่านี้ได้มากน้อยเพียงใด"

บันทึกไว้ที่

- รับได้..... 1
- รับไม่ค่อยได้..... 2
- รับไม่ได้เลย..... 3
- เลย ๆ/ไม่มีความเห็น..... 4

พูดภาษา ไทยคำฝรั่งคำ	ใส่เสื้อผ้าเดียว เกาะอก เปิดหน้าท้อง นั่งกางเกงเลวดำ	แสดงพฤติกรรม ไม่สุภาพในที่สาธารณะ เช่น ส่งเสียงดัง ใช้วาจาไม่สุภาพ	แสดงออก ทางเพศ อย่างเปิดเผย	รายมี เพศสัมพันธ์ ก่อนแต่งงาน	หญิงมี เพศสัมพันธ์ ก่อนแต่งงาน	ชายหญิง อยู่ด้วยกัน โดยไม่ แต่งงาน	ผู้ชาย ทำตัว เป็นผู้หญิง	ผู้หญิง ทำตัว เป็นผู้ชาย	ชาย รักร่วมเพศ	หญิง รักร่วมเพศ	ชายหญิงมี เพศสัมพันธ์ ก่อนอายุ 15 ปี
F29	F30	F31	F32	F33	F34	F35	F36	F37	F38	F39	F40
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81

ตอนที่ 4 คุณธรรม - จริยธรรม (ตอบด้วยตนเอง)

(ตามเฉพาะผู้ที่มีอายุตั้งแต่ 13 ปีขึ้นไป)

"ในรอบปีที่ผ่านมา..(ชื่อ).. ได้ทำสิ่งต่อไปนี้บ่อยครั้งเพียงใด"

บันทึกรหัส

ทำ

- ทุกครั้งที่มีโอกาส..... 1
- ส่วนใหญ่..... 2
- บางครั้ง..... 3
- น้อยครั้ง..... 4
- ไม่ทำ..... 5
- ไม่มีโอกาสที่จะทำ..... 6

ให้ความช่วยเหลือ คนที่ต้องการความช่วยเหลือ แม้ไม่ใช่ญาติ	ตอบแทน ผู้ให้พระคุณ หรือช่วยเหลือเรา	ยอมรับผิด และขอโทษในความผิดที่ทำ หรือมีส่วนรับผิดชอบ	ให้โอกาสผู้อื่น ก่อนตัวคุณเอง	ยกโทษ และให้อภัยอย่างจริงใจ ต่อผู้ที่สำนึกผิด	แข่งดี	ทิ้งระเบิด ในที่สาธารณะ	หาความรู้ เพิ่มเติม
F41	F42	F43	F44	F45	F46	F47	F48
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

ตอนที่ 4 คุณธรรม - จริยธรรม (ต่อ) (ตอบด้วยตนเอง)

(ถามเฉพาะผู้ที่มีอายุตั้งแต่ 13 ปีขึ้นไป)

"ในการดำรงชีวิตทุกวันนี่...(ชื่อ)...มีพฤติกรรมเหล่านี้บ่อยครั้งเพียงใด"					ในรอบปีที่ผ่านมาแล้ว	
บ้านที่กรหัส					บ้านที่กรหัส	บ้านที่กรหัส
ทำ					ทำ	ทำ
ทุกครั้งที่มีโอกาส..... 1					"...(ชื่อ)...ได้เข้าร่วมกิจกรรม ที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน/หมู่บ้าน เช่น ปลูกป่า ช่วยคนเดือดร้อน กิจกรรมรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด บ้างหรือไม่" เข้าร่วม..... ประจำ..... 1 บ้างครั้ง..... 2 ไม่ได้เข้าร่วม..... 3 ไม่มีกิจกรรมในชุมชน..... 4 ไม่ทราบว่ามีการรวมในชุมชน..... 5	"...(ชื่อ)...ได้บริจาคทรัพย์/ วัสดุอุปกรณ์/อาหาร เพื่อช่วยเหลือเดือดร้อน บ้างหรือไม่" ประจำ..... 1 บ้างครั้ง..... 2 ไม่ได้ทำ..... 3
ส่วนใหญ่..... 2						
บางครั้ง..... 3						
น้อยครั้ง..... 4						
ไม่ทำ..... 5						
ไม่มีโอกาสที่จะทำ..... 6						
ใช้จ่ายในการ รับประทานอาหาร ร่วมกับร้านค้าแผง	ใช้จ่ายในการ ตัด/ซื้อเนื้อผ้าใหม่	ใช้จ่ายในการซื้อของใช้ (กระเป๋าก รองเท้า นาฬิกา ฯลฯ) ที่มีมูลค่าสูง	ใช้จ่ายเงิน ฟุ่มเฟือย	เก็บออมเงิน	F54	F55
F49	F50	F51	F52	F53		
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
90	91	92	93	94	95	96

ตอนที่ 5 สุขภาพกาย/ใจ (ตอบด้วยตนเอง) (ถามเฉพาะผู้ที่มีอายุตั้งแต่ 13 ปีขึ้นไป)			ตอนที่ 6 ค่านิยมของวัยรุ่นไทย (ถามเฉพาะผู้ที่มีอายุตั้งแต่ 13 - 24 ปี)					
"ปัจจุบัน...(ชื่อ)... มีสุขภาพกาย อยู่ในระดับใด" (สเกล 0-10)	"ปัจจุบัน...(ชื่อ)... มีความสุข อยู่ในระดับใด" (สเกล 0-10)	"ปัจจุบัน...(ชื่อ)... คิดว่าคนในครอบครัว ให้เวลาแก่กัน มากเพียงพอหรือไม่"	"โดยปกติ...(ชื่อ)... ได้มีพฤติกรรมต่อไปนี้หรือไม่"					
บันทึกรหัส สุขภาพแย่มาก..... 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 สุขภาพดีมาก..... 10	บันทึกรหัส ไม่มีความสุขเลย..... 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 สุขภาพที่สุด..... 10	บันทึกรหัส เพียงพอ..... 1 ไม่เพียงพอ..... 2 อยู่คนเดียว..... 3 4 5 6 7 8 9	บันทึกรหัส มี ทำประจำ..... 1 ทำบางครั้ง..... 2 ไม่มี..... 3					
			เทียวเตร่ F59	นอนดึก ดันสาย F60	เล่นกาสิโน ดูสล็อต พวย บอล F61	เทียวขับ/ สดงานจริงจัง F62	เทียวกลางคืน F63	เล่นเกม คอมพิวเตอร์ F64
F56	F57	F58	F59	F60	F61	F62	F63	F64
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
97	99	101	102	103	104	105	106	107

ตอนที่ 6 ค่านิยมของวัยรุ่นไทย (ต่อ) (ถามเฉพาะผู้ที่มีอายุตั้งแต่ 13 - 24 ปี)					ตอนที่ 7 สุขภาพจิตคนไทย (ตอบด้วยตนเอง) (ถามเฉพาะผู้ที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป)					
"โดยปกติ...(ชื่อ)... ได้มีพฤติกรรมต่อไปนี้หรือไม่" บัณฑิตกรหึส มี ทำประจำ..... 1 ทำบางครั้ง..... 2 ไม่มี..... 3					"ในช่วง 1 เดือนที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบัน...(ชื่อ)...ได้สำรวจตัวเอง และประเมินเหตุการณ์ อารมณ์ ความคิดเห็น และความรู้สึกของท่านว่าอยู่ในระดับใด" บัณฑิตกรหึส ไม่เลย..... 0 เล็กน้อย..... 1 มาก..... 2 มากที่สุด..... 3					
อ่านหนังสือ	ทำงานบ้าน	เล่นกีฬา	เล่นดนตรี/ ร้องเพลง	เข้าร่วมกิจกรรม เสริมสร้างความรู้	รู้สึก หงุดหงิด ในจิตใจ	รู้สึก สบายใจ	รู้สึกเบื่อง่ายหรือเบื่อ กับการดำเนินชีวิต ประจำวัน	รู้สึก ผิดหวัง ในตัวเอง	รู้สึกว่า ชีวิตมีแต่ ความทุกข์	สามารถทำใจยอมรับได้ สำหรับปัญหาที่ยากจะแก้ไข (เมื่อมีปัญหา)
F65	F66	F67	F68	F69	F70	F71	F72	F73	F74	F75
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
108	109	110	111	112	32	33	34	35	36	37

ตอนที่ 7 สุขภาพจิตคนไทย (ต่อ) (ตอบด้วยตนเอง) (ถามเฉพาะผู้ที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป)									ผู้ตอบสัมภาษณ์
ในช่วง 1 เดือนที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบัน...(ชื่อ)...ได้สำรวจตัวเอง และประเมินเหตุการณ์ อารมณ์ ความคิดเห็น และความรู้สึกของท่านว่าอยู่ในระดับใด									วันที่กรทำส คอบง..... 1 ผู้สัมภาษณ์..... 2
วันที่กรทำส ไม่เลย..... 0 เล็กน้อย..... 1 มาก..... 2 มากที่สุด..... 3									
มั่นใจว่าจะสามารถ ควบคุมอารมณ์ได้ เมื่อมีเหตุการณ์คับขัน หรือร้ายแรงเกิดขึ้น	มั่นใจที่จะ เผชิญเหตุการณ์ ร้ายแรงที่มักเกิดขึ้น ในชีวิต	รู้สึก เห็นอกเห็นใจ เมื่อผู้อื่นมีทุกข์	รู้สึกเป็นสุข ในการช่วยเหลือ ผู้อื่นที่มีปัญหา	ให้ความช่วยเหลือ แก่ผู้อื่น เมื่อมีโอกาส	รู้สึกภูมิใจ ในตนเอง	รู้สึกมั่นคง ปลอดภัยเมื่ออยู่ ในครอบครัว	เมื่อวัยชรา เชื่อว่าครอบครัว จะดูแลเป็นอย่างดี	สมาชิก ในครอบครัว มีความรักและ ผูกพันต่อกัน	
F76	F77	F78	F79	F80	F81	F82	F83	F84	F85
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
38	39	40	41	42	43	44	45	46	47

12 3 REC_NO
31

ตอนที่ 8 ข้อถามครัวเรือน

ความสัมพันธ์ในครัวเรือน และความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้าน	การเป็นเจ้าของทรัพย์สิน
ให้บันทึกหรือส่งใน ☐	ให้บันทึกหรือส่งใน ☐
เป็นประจำ..... 1	เป็นเจ้าของ..... 1
บางครั้ง..... 2	ไม่เป็นเจ้าของ..... 2
นาน ๆ ครั้ง..... 3	
ไม่ทำเลย..... 4	
1. โดยปกติ สมาชิกในครัวเรือนได้ทำกิจกรรมเหล่านี้ พร้อมหน้ากันบ่อยแค่ไหน	3. ครัวเรือนมีเป็นเจ้าของเครื่องใช้เหล่านี้หรือไม่
รับประทานอาหารมื้อใดมื้อหนึ่ง..... H1 ☐ (col.32)	โทรทัศน์..... H7 ☐ (col.38)
ดูโทรทัศน์..... H2 ☐ (col.33)	วิทยุ/วิทยุเทป..... H8 ☐ (col.39)
ไปเที่ยวพักผ่อนหย่อนใจนอกบ้าน..... H3 ☐ (col.34)	เครื่องเล่น VCD/DVD..... H9 ☐ (col.40)
	โทรทัศน์บ้าน (ไม่นับเครื่องฟาง) พซีที (นับทุกเครื่อง)..... H10 ☐ (col.41)
	โทรทัศน์มือถือ..... H11 ☐ (col.42)
2. โดยปกติ ครัวเรือนของท่านและเพื่อนบ้านได้ทำกิจกรรมเหล่านี้ ระหว่างกันบ้างหรือไม่	เครื่องคอมพิวเตอร์
ให้ยืมของใช้..... H4 ☐ (col.35)	ต่ออินเตอร์เน็ต..... H12 ☐ (col.43)
ให้ยืมของเครื่องใช้..... H5 ☐ (col.36)	ไม่ต่ออินเตอร์เน็ต..... H13 ☐ (col.44)
ช่วยเหลือบ้าน/ทรัพย์สินและคนในบ้าน..... H6 ☐ (col.37)	เครื่องกรองน้ำ..... H14 ☐ (col.45)
	ตู้เย็น ตู้แช่..... H15 ☐ (col.46)
	ไมโครเวฟ/เตาอบ..... H16 ☐ (col.47)
	เครื่องซักผ้า..... H17 ☐ (col.48)
	เครื่องปรับอากาศ..... H18 ☐ (col.49)
	รถยนต์ส่วนบุคคล/รถจักรยาน/รถเข็น..... H19 ☐ (col.50)
	รถจักรยานยนต์..... H20 ☐ (col.51)
	รถจักรยาน 2 ล้อ..... H21 ☐ (col.52)
	เรือยนต์..... H22 ☐ (col.53)
	รถแทรกเตอร์ 4 ล้อ..... H23 ☐ (col.54)
	รถไถ 2 ล้อ (รถไถเดินตาม)..... H24 ☐ (col.55)
	รถไถเดินตาม..... H25 ☐ (col.56)

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ - นามสกุล (ภาษาไทย) นางสาวไมพร กาญจนกิจสกุล
 ชื่อ - นามสกุล (ภาษาอังกฤษ) Miss Chamaiporn Kanchanakijksakul

ตำแหน่งปัจจุบัน ผู้ช่วยศาสตราจารย์

หน่วยงาน/สถานที่ทำงาน คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร
 ตำบลท่าโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก 65000
 โทรศัพท์ 055-962181 โทรสาร 055-962207
 e-mail : chamaipornk@nu.ac.th

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2535-3538 รัฐศาสตรบัณฑิต (สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา)
 คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 พ.ศ. 2540-2542 สังคมศาสตรมหาบัณฑิต (วิจัยประชากรและสังคม)
 สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล
 พ.ศ. 2542-2545 ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (ประชากรศาสตร์)
 สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล

สาขาวิชาการที่เชี่ยวชาญ ประชากรและการพัฒนา / ประชากรและการอนามัยเจริญพันธุ์ /
 ผู้สูงอายุ / วัยรุ่น / ครอบครัว

ประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิจัยทั้งภายในและภายนอกประเทศ

หัวหน้าโครงการวิจัย : ชื่อโครงการวิจัย

พ.ศ. 2552 ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุในการบริการภายในที่พัก
 จังหวัดพิษณุโลก.
แหล่งทุนวิจัย สถาบันเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวไทย โดยการ
 สนับสนุนของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.). ใน ชุด
 โครงการเชื่อมโยงเครือข่ายภาคีประเด็นการท่องเที่ยวระดับปริญญาตรี.

พ.ศ. 2551 สถานการณ์และแนวโน้มการย้ายถิ่นกลับไปทำงาน ณ ภูมิลำเนาเดิม
 ของบัณฑิตมหาวิทยาลัยนเรศวร จังหวัดพิษณุโลก
แหล่งทุนวิจัย โครงการทุนวิจัยมหาบัณฑิต สกว.ด้านมนุษยศาสตร์-
 สังคมศาสตร์

ผลงานวิจัยตีพิมพ์

ภาษาไทย

นิชกา โมราถบ ชไมพร กาญจนกิจสกุล ศุภสิทธิ์ พรรณารุโณทัย วิพรรณ ประจวบเหมาะ และพุดิพงษ์ สัตยวงศ์ทิพย์. บทบาทสมาชิกในครอบครัวในการดูแลผู้สูงอายุอัลไซเมอร์. วารสารการพยาบาลและสุขภาพ ปีที่ 6 ฉบับที่ 2 (พฤษภาคม - สิงหาคม). หน้า 123-131.

สรพงษ์ เจริญกฤตยาวุฒิ มาตี กาญจนกิจสกุล ทิพย์วรรณ กิตติพร และชนัดดา พลอยล้อมแสง. 2550. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลิกสูบบุหรี่ที่สำเร็จของประชากรไทย. วารสารสังคมศาสตร์ ปีที่ 3 ฉบับที่ 6 (กรกฎาคม-ธันวาคม). หน้า 20-40.

ศรีณยู เรือนจันทร์ มาตี กาญจนกิจสกุล พรรณยุพา นพริก และพุดิพงษ์ สัตยวงศ์ทิพย์. 2550. การติดสารระเหยของเยาวชนในจังหวัดอุตรดิตถ์. วารสารสังคมศาสตร์ ปีที่ 3 ฉบับที่ 6 (กรกฎาคม-ธันวาคม). หน้า 41-67.

อัจนา เจศรีชัย มาตี กาญจนกิจสกุล มาชะสิริ เชาวกุล และพุดิพงษ์ สัตยวงศ์ทิพย์. 2550. การดำรงอยู่ของประชาคมสุขภาพ ภูมิศึกษา ชมรมคนรักโพทะเลและชมรมอนุรักษ์แม่น้ำยม อำเภอโพทะเล จังหวัดพิจิตร. วารสารสังคมศาสตร์ ปีที่ 3 ฉบับที่ 6 (กรกฎาคม-ธันวาคม). หน้า 104-124.

มาตี กาญจนกิจสกุล. 2549. การซื้อยารับประทานเองเมื่อยามเจ็บป่วยของประชากรไทย. วารสารเภสัชศาสตร์อีสาน ปีที่ 2 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม-ธันวาคม). หน้า 87-98.

ภาษาอังกฤษ

Morathop, N., Kanchanakijksakul, C., Prasartkul P., Satayavongtip, P. 2010. Intention to Work in One's Hometown: Seniors at Naresuan University, Phitsanulok Province. *Journal of Demography*, 26 (2), September 2010. pp. 1-14.

Kanthong, N., Kanchanakijksakul, C., Prasartkul P., Satayavongtip, P. 2010. Out-migration from the Hometown Area of New Graduate of Naresuan University. *Journal of Demography*, 26 (2), September 2010. pp. 15-26.

Kanchanakijksakul, M., Prasartkul, P., Thongthai, V., DeJong G.F., Hayward M.D. and Prachouabmoh, V. 2003. Consequences of Demographic Transition on Thai Elderly Living Arrangements. *Journal of Population and Social Studies* 10 (1), July. pp. 69-92.

Kanchanakijksakul, M. 1999. Factors Affecting Satisfaction of Thai Senior Citizens Living with Their Children. *Journal of Population and Social Studies* 8 (1), July 1999. pp. 143-162.

ผลงานนำเสนอเวทีการประชุมวิชาการที่มี Proceedings:

ชาติชาย สุภาวรรณ และชไมพร กาญจนกิจสกุล. 2554. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเตรียมความพร้อมด้านการออมเพื่อวัยสูงอายุของผู้สูงอายุไทย. การประชุมวิชาการประชากรศาสตร์แห่งชาติ 2554. วันพฤหัสบดีที่ 17 - ศุกร์ที่ 18 พฤศจิกายน 2554 ณ โรงแรมเดอะทวิน ทาวเวอร์ ปทุมวัน กรุงเทพฯ.

สิรินทร์ญา ไช้เขียว และชไมพร กาญจนกิจสกุล. 2553. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อภาวะความสุขของผู้สูงอายุไทยที่มีรูปแบบการอยู่อาศัยแบบอยู่คนเดียว. การประชุมวิชาการประชากรศาสตร์แห่งชาติ 2553. วันพฤหัสบดีที่ 25 - ศุกร์ที่ 26 พฤศจิกายน 2553 ณ โรงแรมเดอะทวิน ทาวเวอร์ ปทุมวัน กรุงเทพฯ.

อิทธิพงษ์ ทองศรีเกตุ และชไมพร กาญจนกิจสกุล. 2552. กระบวนการตัดสินใจของวัยรุ่นชายเมื่อคุ้นอนตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์. การประชุมวิชาการประชากรศาสตร์แห่งชาติ 2552. วันพฤหัสบดีที่ 19 - ศุกร์ที่ 20 พฤศจิกายน 2552 ณ โรงแรมเดอะทวิน ทาวเวอร์ ปทุมวัน กรุงเทพฯ.

อรพรรณ โพธิ์อ่อง และชไมพร กาญจนกิจสกุล. 2552. กระบวนการตัดสินใจของวัยรุ่นหญิงเมื่อเกิดการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์. การประชุมวิชาการประชากรศาสตร์แห่งชาติ 2552. วันพฤหัสบดีที่ 19 - ศุกร์ที่ 20 พฤศจิกายน 2552 ณ โรงแรมเดอะทวิน ทาวเวอร์ ปทุมวัน กรุงเทพฯ.

ศรีสัจจา เปาเงิน และชไมพร กาญจนกิจสกุล. 2552. ทศนคติเกี่ยวกับการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในเขตเทศบาลนคร จังหวัดพิษณุโลก. การประชุมวิชาการประชากรศาสตร์แห่งชาติ 2552. วันพฤหัสบดีที่ 19 - ศุกร์ที่ 20 พฤศจิกายน 2552 ณ โรงแรมเดอะทวิน ทาวเวอร์ ปทุมวัน กรุงเทพฯ.

ภาคผนวก ค

มหาวิทยาลัยพระนคร

ที่ ทก ๐๕๐๖.๑/๒๓๓๕๓

สำนักสถิติพยากรณ์

สำนักงานสถิติแห่งชาติ

ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา

อาคารรัฐประศาสนภักดี (อาคาร B) ชั้น ๒

ถนนแจ้งวัฒนะ เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ ๑๐๒๑๐

๒๐ ตุลาคม ๒๕๕๔

เรื่อง การให้ความอนุเคราะห์ข้อมูล

เรียน ผศ.ดร. ชไมพร กาญจนกิจสกุล

อ้างถึง หนังสือขอความอนุเคราะห์ข้อมูล ลงวันที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๕๔

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. สัญญาการใช้ข้อมูลระดับย่อย จำนวน ๑ ชุด

๒. ซีดีรอม (CD-ROM) ข้อมูลระดับย่อย จำนวน ๑ แผ่น

ตามที่ท่าน มีความประสงค์ขอความอนุเคราะห์ข้อมูลระดับย่อยโครงการสำรวจสถานะทางสังคม วัฒนธรรม และสุขภาพจิต พ.ศ. ๒๕๕๑ เพื่อใช้ประกอบโครงการศึกษาวิจัย เรื่อง “การประยุกต์ใช้หลักคำสอนทางศาสนาในการดำเนินชีวิตของเยาวชนไทย” นั้น

สำนักสถิติพยากรณ์ พิจารณาแล้วยินดีให้ความอนุเคราะห์ข้อมูลดังกล่าว ทั้งนี้ขอให้ปฏิบัติ ตามสัญญาการใช้ข้อมูลระดับย่อยอย่างเคร่งครัด และเมื่อดำเนินการเสร็จเรียบร้อยแล้วโปรดจัดส่ง ผลการศึกษาหรือเอกสารที่แสดงการนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ดังกล่าวให้แก่สำนักงานสถิติแห่งชาติ ๑ ชุด เพื่อใช้ประโยชน์ในการอ้างอิงต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

๒-

(นางเบ็ญจพร ฉัตรกุล ณ อยุธยา)

ผู้อำนวยการสำนักสถิติพยากรณ์

เอกสารรับรองโครงการวิจัยในมนุษย์
คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

ชื่อโครงการ การประยุกต์ใช้หลักคำสอนทางศาสนาในการดำเนินชีวิตของเยาวชนไทย
Application of Religious Tenets for Daily Living among Thai Youths.

ชื่อหัวหน้าโครงการ ผศ.ดร.ชไมพร กาญจนกิจสกุล

เลขสำคัญโครงการ HE 54-Ex2b-0029 (Version 1.0)

เลขที่รับรองโครงการ 54 02 04 0036

สังกัดหน่วยงาน/คณะ สังคมศาสตร์

การรับรอง ขอรับรองโครงการวิจัยดังกล่าวข้างบนนี้ได้ผ่านการพิจารณาและรับรอง
จากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยนเรศวร
กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี และมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์
ครั้งที่ 12/2554 เมื่อวันที่ 22 พฤศจิกายน 2554

วันสิ้นสุดการรับรอง วันที่ 22 พฤศจิกายน 2555

ประเภทการรับรอง รับรองแบบยกเว้น

ลงนาม

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชไมพร กาญจนกิจสกุล ค.ด.)

ประธานคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์
กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี และมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยนเรศวร